WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW W ŁODZI
90-425 Łódź, ul. Piotrkowska 99
tel.: (+48) 42 635 80 00, fax: (+48) 42 630 17 83
Regon 004343702, NIP 725-14-04-997

Łódź, 16-10-2024 r.

WUOZ-ZA.5140.48.2024.JSW

OBWIESZCZENIE

Na podstawie § 15 ust. 2 i 5 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2021 r., poz. 56; dalej: rozporządzenie), w związku z art. 3 pkt. 12 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2024 r. poz. 1292) Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków (dalej: ŁWKZ) niniejszym podaje do publicznej wiadomości informację o zmianie zarządzenia ŁWKZ nr 81/2024 z dnia 01.10.2024 r. dotyczącego włączenia obiektów do wojewódzkiej ewidencji zabytków, wprowadzonej zarządzeniem ŁWKZ nr 90/2024 z dnia 09.10.2024.

UZASADNIENIE

W zarządzeniu ŁWKZ nr 60/2024 z dnia 12.08.2024 r. dotyczącym włączenia obiektów do wojewódzkiej ewidencji zabytków, błędnie podano numer zabytku archeologicznego lądowego – zamiast Szydłów 2 AZP 66-48/62 powinno być Szydłów 2 AZP 64-53/62. Niewłaściwy numer stanowiska widniał także na karcie ewidencyjnej zabytku, stanowiącej załącznik do wspomnianego zarządzenia. Pomyłka ta została skorygowana zarządzeniem ŁWKZ nr 90/2024 z dnia 4.09.2024.

Na podstawie § 15 ust. 7 cytowanego rozporządzenia, integralną część niniejszego obwieszczenia stanowi kopia karty ewidencyjnej sporządzonej dla ww. obiektu, ponadto kopia zarządzenia ŁWKZ nr 90/2024 z dnia 09.10.2024 r. Pozostała treść obwieszczenia o włączeniu do wojewódzkiej ewidencji zabytków zaktualizowanej karty ewidencyjnej zabytku archeologicznego lądowego, niewpisanego do rejestru zabytków znak WUOZ-ZA.5140.48.2024.JSW z 02.10.2024 r. pozostaje bez zmian.

Niniejsze obwieszczenie zostaje podane do publicznej wiadomości poprzez opublikowane na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Łodzi, a także wywieszone na tablicy ogłoszeń, w siedzibie WUOZ w Łodzi.

Anna Michalak

Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków

W załączeniu:

1. Kopia zarządzenia ŁWKZ nr 90/2024 z dnia 09.10.2024 r. wraz z kopią karty ewidencyjnej zabytku

Egz.:

1. WUOZ w Łodzi – tablica ogłoszeń
2. WUOZ w Łodzi – strona internetowa (www.wuoz-lodz.pl)
3. a/a

Do wiadomości:
1.Gmina Masłowice (ePUAP)

2.Gmina Wartkowice (ePUAP)
3.Gmina Sieradz (ePUAP).
4. Gmina Moszczenica (ePUAP)
5. Gmina Nowosolna (ePUAP)
6. Gmina Uniejów (ePUAP)
7. Gmina Żarnów (ePUAP)
8. Gmina Lutomiersk (ePUAP)
9. Gmina Burzenin (ePUAP)
10.Narodowy Instytut Dziedzictwa, ul. Kopernika 36/40, 00-924 Warszawa (ePUA

Sprawę prowadzi:
Jakub Sobko – Inspektor Wydział Zabytków Archeologicznych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Łodzi, Tel. (42) 6358012

ZARZĄDZENIE NR 90/2024
ŁÓDZKIEGO WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW
Z DNIA 9 października 2024 ROKU
zmieniające zarządzenie nr 81/2024 ŁWKZ z dnia 01.10.2024 r., dotyczące włączenia obiektów do wojewódzkiej ewidencji zabytków

Działając na podstawie art. 3 pkt 1 i 4, art. 4 pkt 1 i 2, art. 6 ust. 1 pkt. 3 lit. b, art. 22 ust. 2, art. 89 pkt 2 oraz art. 91 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292), a także na podstawie § 14 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2021 r. poz. 56), zarządza się co następuje:

§ 1. W zarządzeniu nr 81/2024 Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 01.19.2024 r., dotyczącym włączenia obiektów do wojewódzkiej ewidencji zabytków, wprowadza się następujące zmiany:

1) § 1 otrzymuje brzmienie:
   § 1 Włącza się do wojewódzkiej ewidencji zabytków województwa łódzkiego, karty ewidencyjne następujących zabytków archeologicznych lądowych:
   - Chełmno 1 AZP 81-54/1 (grodzisko datowane na wczesne średniowiecze),
   - Mnichów 1 AZP 69-45/5 (grodzisko datowane na wczesne średniowiecze),
   - Okopy 1 AZP 71-46/39 (grodzisko datowane na wczesne średniowiecze),
   - Szydłów 2 AZP 66-48 /62 (ślad osadniczy z wczesnego i późnego średniowiecza),
   - Spycimierz 1 AZP 62-45/74 (grodzisko datowane na wczesne średniowiecze oraz ślad osadniczy nowożytny),
   - Witów 2 AZP 72-46/2 (ślad osadniczy pradziejowy oraz grodzisko z wczesnego średniowiecza),
   - Krzepocinek 3 AZP 61-48/21 (ślad osadniczy pradziejowy oraz z późnego średniowiecza, osada z wczesnego średniowiecza),
   - Krzepocinek 1 AZP 61-48/20 (grodzisko datowane na wczesne średniowiecze),
   - Żarnów 1 AZP 77-58/1 (grodzisko datowane na wczesne średniowiecze),
   - Stare Skoszewy 1 AZP 64-53/33 (grodzisko datowane na wczesne średniowiecze, dwór rycerski datowany na późne średniowieczne, dwór szlachecki nowożytny),
   - Rękoraj 15 AZP 71-54/1 (grodzisko datowane na wczesne średniowiecze)
   - Rękoraj 17 AZP 71-54/18 (osada datowana na wczesne średniowiecze, ślad osadniczy z późnego średniowiecza i nowożytności)

   Znane granice stanowisk archeologicznych zostały ukazane w kartach ewidencyjnych obiektów, stanowiących załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2 Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Anna Michalak

Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków

W załączeniu:

1. Karty ewidencyjne zabytków archeologicznych lądowych

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Łodzi
Za zgodność z oryginałem
data 16.10.2024 podpis .....

A Z P — KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU ARCHEOLOGICZNEGO LĄDOWEGO

A	T	X	N	W	P	L
	X				X	

1 LOKALIZACJA

M.	Szydłów
Nr stan. w miejscowości	2
GMINA	Lutomiersk
POWIAT	pabianicki
WOJEWÓDZTWO	łódzkie
AZP nr obsz.	66-48
nr st.	62
Współrz. geogr.	N 51°46'54.96" E 19°6'45.8"
Nazwa lokalna	
Nr działki ewidencyjnej	Szydłów 530, 531
Identyfikator działki ewidencyjnej	
Właściciel terenu	Osoby prywatne

2 POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE

JEDNOSTKA FIZYCZNOGEOGRAFICZNA: Wysoczyzna Łaska

STREFA NADMORSKA (NADZALEWOWA)

w morzu	plaża	mierzeja	skarpa	wał wydm.

DUŻE DOLINY: X

w wodzie	terasa denna	terasa nadzalewowa	terasy wyższe	brzeg wysoczyzny
	X			

MAŁE DOLINY

dno doliny	stok doliny	krawędź doliny

STREFA POZA DOLINAMI

równina	obsz. falisty	obsz. pagórk.	obsz. górzysty

TEREN NIEEKSPONOWANY	X
TEREN EKSPONOWANY	
krawędzie, stoki wklęsłe i proste	
sfałdowania i niewielkie cyple	
cyple wybitne	
wały i garby	
wyniesienia o ekspozycji okrężnej	
TEREN OSŁONIĘTY	
podstawa stoku	
doliny denud., niecki, jary, parowy	
kotlinki, zagłębienia bezodpływowe	
jaskinie, schroniska skalne	
FORMA SZCZEGÓLNA	

3 UTWÓR GEOLOGICZNY

luźny	X	zwięzły		torf.-bagn.	

określenie specjalistyczne: piasek

4 DOSTĘPNOŚĆ TERENU

niezabud.	X	śr.zabud.		zabudow.	
pole orne	X	nieużytek		łąka	
sad		park		las	
torf		bagno		woda	

teren przemysłowy:

określenie bliższe:

5 KLASYFIKACJA FUNKCJONALNO-KULTUROWO-CHRONOLOGICZNA STANOWISKA

nr	funkcja	kultura	chronologia	opis materiałów, obiektów, warstw oraz form terenowych
1.	Ślad osadniczy		Wczesne średniowiecze	7 fr. Naczyń
2.	Ślad osadniczy		Późne średniowiecze	1 fr. ceramiki

6 OPIS OBSZARU STANOW.

obserw. utrudniona		bez przeszk.	X
pole otwarte	X	pole zamknięte	
nasycenie znaleziskami:		równomierne	X
jednocentryczne		wielocentryczne	

powierzchnia stanowiska:

≤ 1 ar	≤ 0,5 ha	≤ 1ha	≤ 5ha	≤ 15ha	>15ha
		X			

gęstość występowania znalezisk:

mała		średnia		duża	X

7 ZAGROŻENIA

Stanowisko silnie zniszczone w efekcie melioracji strefy doliny Neru

8 WNIOSKI KONSERWAT.

niezbędna szczegółowa inwentaryzacja	
niezbędne badania archeologiczne	X
niezbędne działania administracyjne	

9 AKTUALNA OCHRONA

nr rejestru zabytków	
data wpisu do rejestru	
park kulturowy	
plan zagospodarowania przestrzennego	

10 WYKONANIE KARTY

data (dd,mm,rrrr)	25.01.2024 r.
autor karty	Dr Jerzy Sikora
określili chronologię	Dr Jerzy Sikora Mgr Łukasz Trzciński
sprawdził-konsultant AZP	

11 WERYFIK. KONSERW.

akceptacja WKZ	
miejscowość, data	

12 ZBIORY I NR INWENT.

miejsce przechowywania	nr inwentarza
Stacja Archeologiczna w Białych Błotach	

13	MAPA W SKALI 1:10.000				
godło i nazwa arkusza	122.124	Lutomiersk	X		Y

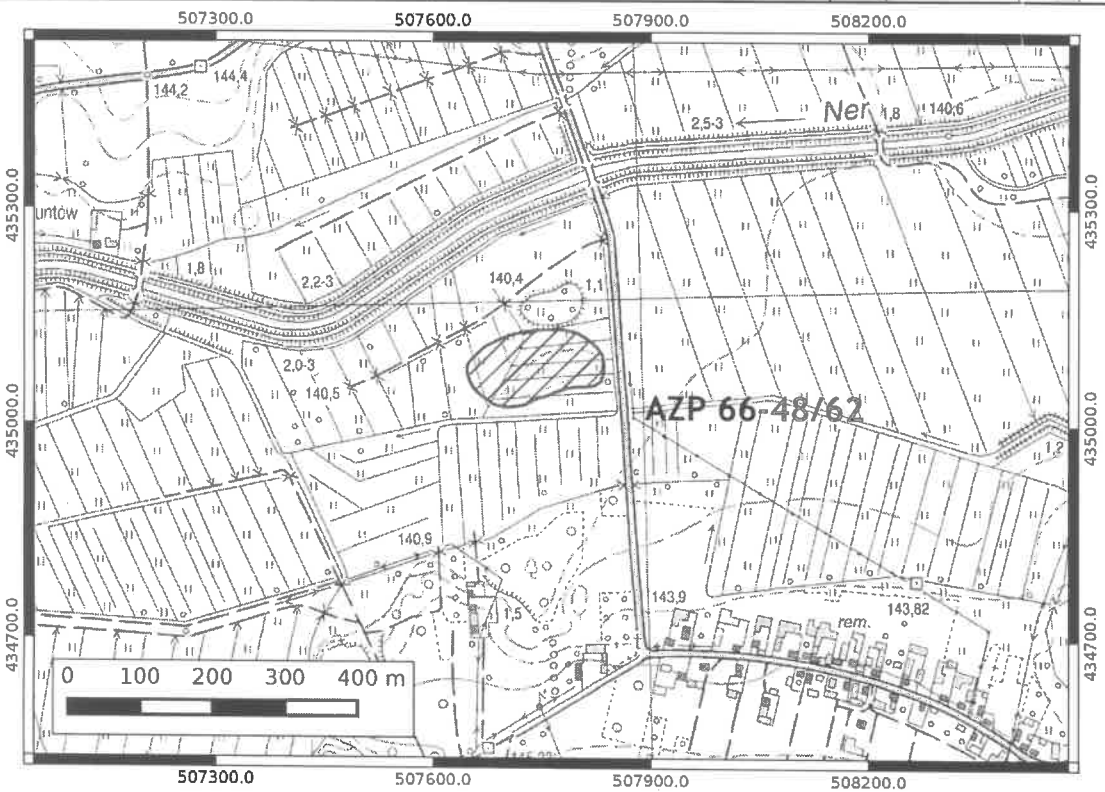

14	HISTORIA BADAŃ STANOWISKA (rok/ rodzaj badań/ autor i instytucja)	
2013	powierzchniowe, lotnicze, LiDAR, geofizyczne	J. Sikora, P. Kittel, SNAP O/Łódź

15	DOKUMENTACJA	16	LITERATURA	17	INNE DANE

15.
J. Sikora, P. Kittel, Sprawozdanie z badań nieinwazyjnych osadnictwa grodowego Polski Centralnej, Łódź 2013 maszynopis w archiwum NID
P. Wroniecki, M. Jaworski, M. Pisz, S. Rzeźnik, Badania nieinwazyjne osadnictwa grodowego Polski Centralnej, Warszawa 2013, maszynopis w archiwum NID.

16.
Chmielowska A.,1975, Osadnictwo w Polsce Środkowej w okresie od połowy X do połowy XIII w., PMMAEŁ, S.A., Nr. 22, s. 331-371.
Chmielowska A., Marosik P.,1989, Wczesnośredniowieczne budownictwo obronne między Prosną a Pilicą, Warszawa - Łódź.
Łaszczewska T., 1975, Polska środkowa w okresie wędrówek ludów i w początkach wczesnego średniowiecza, PMMAEŁ SA., t. 22, s. 293-330. Muzolf B., 2012, Wczesnośredniowieczne grodzisko w Szydłowie koło Lutomierska, PMMAEŁ Seria Archeologiczna 45, s. 393-425.
Poklewski T., 1960, Sprawozdanie z badań sondażowych grodziska w Szydłowie, pow. Łódź, mps w archiwum dawnego ZAŚP PAN obecnie IAiE PAN w Łodzi.
Rutkowska G, 1991, Szydłów, [w:] Słownik Starożytności Słowiańskich, t. 8, Wrocław - Warszawa - Kraków, s. 590.

17.
Pomimo badań pobliskiego obiektu grodowego (Szydłów st. 1, AZP 66-48/56-67w 1954, sondażowych w 1960, oraz powierzchniowych AZP w 1981 r. oraz kolejnych sondażowych w 2005 r. stanowisko nie zostało dotąd wydzielone. Najprawdopodobniej jest to silnie zniszczona osada otwarta towarzysząca pierwotnie grodowi. Nie można wykluczyć, iż jest to materiał zabytkowy wtórnie zdeponowany po zniszczeniu części grodziska. Badania geofizyczne nie ujawniły anomalii, które można w sposób jednoznaczny uznać za relikty obiektów archeologicznych.

AZP — KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU ARCHEOLOGICZNEGO

A	T	X	N	W	P	L
X	X				X	

1 LOKALIZACJA

M.	Witów
Nr stan. w miejscowości	2
GMINA	Burzenin
POWIAT	sieradzki
WOJEWÓDZTWO	łódzkie
AZP nr obsz.	72-46
nr st.	2
Współrz. geogr.	N 51°28'22.9" E 18°50'19.96"
Nazwa lokalna	
Nr działki geodez.	Witów 200/8
Identyfikator EGB	
Właściciel terenu	instytucja samorządowa

2 POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE

JEDNOSTKA FIZYCZNOGEOGRAFICZNA: Kotlina Sieradzka

STREFA NADMORSKA (NADZALEWOWA)				
w morzu	plaża	mierzeja	skarpa	wał wydm.

DUŻE DOLINY				X
w wodzie	terasa denna	terasa nadzalewowa	terasy wyższe	brzeg wysoczyzny
	X			

MAŁE DOLINY		
dno doliny	stok doliny	krawędź doliny

STREFA POZA DOLINAMI			
równina	obsz. falisty	obsz. pagórk.	obsz. górzysty

TEREN NIEEKSPONOWANY	
TEREN EKSPONOWANY	X
krawędzie, stoki wklęsłe i proste	
sfałdowania i niewielkie cyple	
cyple wybitne	
wały i garby	
wyniesienia o ekspozycji okrężnej	X
TEREN OSŁONIĘTY	
podstawa stoku	
doliny denud., niecki, jary, parowy	
kotlinki, zagłębienia bezodpływowe	
jaskinie, schroniska skalne	
FORMA SZCZEGÓLNA	

3 UTWÓR GEOLOGICZNY

luźny	X	zwięzły		torf.-bagn.	

określenie specjalistyczne

4 DOSTĘPNOŚĆ TERENU

niezabud.		śr.zabud.	X	zabudow.	
pole orne	X	nieużytek		łąka	
sad		park		las	
torf		bagno		woda	

teren przemysłowy

określenie bliższe

5 KLASYFIKACJA FUNKCJONALNO-KULTUROWO-CHRONOLOGICZNA STANOWISKA

nr	funkcja	kultura	chronologia	opis materiałów, obiektów, warstw oraz form terenowych
1	ślad osadniczy		nieokreślony (pradziejowy?)	2 fr. cer. pradziejowej
2	grodzisko		wczesne średniowiecze (IX-X w.)	30 fr. cer. wczesnośredniowiecznej; na okolicznych polach zalega łącznie 12 fr. cer. pradziejowej(niecharakterystycznej), 66 fr. cer. wczesnośredniowiecznej, 148 fr. cer. późnośredniowiecznej i 278 fr. cer. nowożytnej, ma ona charakter w znacznej mierze zapewne redeponowany). Relikty grodziska niezwykle słabo zachowane i nieczytelne na powierzchni, przebieg wałów i domniemanych rowów-fos rozpoznany w badaniach geofizycznych i na zdjęciach lotniczych. Na powierzchni także kamienie, fr. polepy, węgle drzewne.

6 OPIS OBSZARU STANOW.

obserw. utrudniona		bez przeszk.	X
pole otwarte	X	pole zamknięte	
nasycenie znaleziskami:		równomierne	X
jednocentryczne		wielocentryczne	

powierzchnia stanowiska:

-1 ar	-0,5 ha	-1ha	-5ha	-15ha	>15ha
		X			

gęstość występowania znalezisk:

mała		średnia	X	duża	

7 ZAGROŻENIA

Obiekt jest zagrożony przez działalność rolniczą (orka) oraz prace ziemne, związane z konserwacją wałów p-powodziowych i dróg dojazdowych (podcięcie od południa).

8 WNIOSKI KONSERWAT.

niezbędna szczegółowa inwentaryzacja	
niezbędne badania wykopaliskowe	
niezbędna interwencja administracyjna	

9 AKTUALNA OCHRONA

nr rejestru zabytków	87/A
data wpisu do rejestru	13.05.1965
park kulturowy	
plan zagospodarowania przestrzennego	

10 WYKONANIE KARTY

data (dd,mm,rrrr)	12.09.2015
autor karty	dr Jerzy Sikora
określili chronologię	dr Jerzy Sikora
sprawdził-konsultant AZP	

11 WERYFIK. KONSERW.

akceptacja WKZ	
Miejscowość, data	

12 ZBIORY i NR INWENT.

miejsce przechowywania	nr inwentarz
Stacja Archeologiczna UŁ w Białych Błotach	

13	MAPA W SKALI 1:10.000 – UKŁAD WSPÓŁRZĘDNYCH KARTOGRAF.		1992
godło arkusza (nr i nazwa)	M-34-14-D-a-2	X	Y

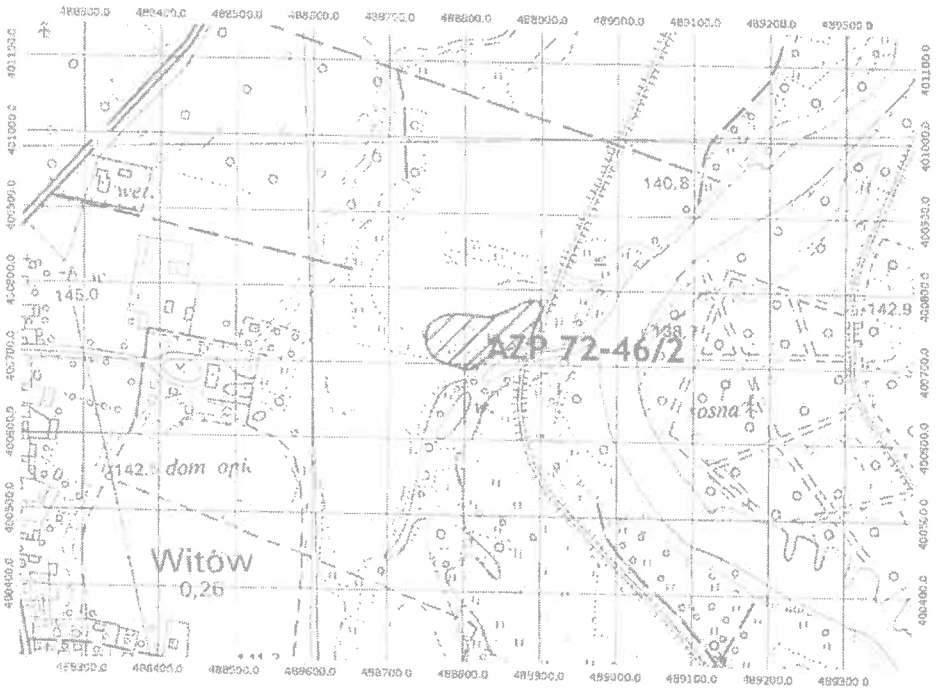

14 HISTORIA BADAŃ STANOWISKA (rok/ rodzaj badań/ autor i instytucja)

1964-1965	wykopaliskowe	J. Kamińska, IHKM PAN Łódź
1981	powierzchniowe AZP	T. Horbacz (WUOZ Sieradz), Z. Lechowicz (Łódź)
1982	wykopaliskowe	T. Horbacz (WUOZ Sieradz), Z. Lechowicz (Łódź)
2012	wykopaliskowe	G. Teske - Pracownia Usług Konserwatorskich
2014	powierzchniowe, lotnicze, LiDAR, geofizyczne, fosforowe	J. Sikora, P. Kittel, P. Wroniecki, SNAP O/Łódź
	geofizyczne, fosforowe (uzupełniające)	

15 DOKUMENTACJA

16 LITERATURA

17 INNE DANE

15.

G. Teske, Sprawozdanie z prac weryfikacyjnych w Witowie, stan. 2, gm. Burzenin, woj. łódzkie, maszynopis w archiwum WUOZ Łódź, delegatura Sieradz

J. Sikora, P. Kittel, Nieinwazyjne badania grodzisk Polski Centralnej. Sprawozdanie, Łódź 2016 maszynopis w archiwum NID

P. Wroniecki, Nieinwazyjne badania grodzisk wczesnośredniowiecznych Polski Centralnej w 2015 r.: Mnichów (gm. Sieradz), Okopy (gm. Sieradz_, Witów (gm. Burzenin) Warszawa 2015, maszynopis w archiwum NID.

16.

Kamińska J. 1970. Grodzisko w Witowie, [w:] Rozwój osadnictwa w rejonie Burzenina nad Wartą od VI do XIV wieku, Wrocław - Warszawa - Kraków, s.123-143.

Kamińska J. 1971. Grody Polski Środkowej w organizacji wczesnopaństwowej Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, Seria archeologiczna., Nr 18, s. 41-74.

Łaszczewska T. 1975. Polska środkowa w okresie wędrówek ludów i w początkach wczesnego średniowiecza, Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, Seria archeologiczna, Nr. 22, s. 293-330.

Chmielowska A., Marosik P.,1989, Wczesnośredniowieczne budownictwo obronne między Prosną a Pilicą, Warszawa - Łódź.

Sikora J., 2009, Ziemie Centralnej Polski we wczesnym średniowieczu. Studium archeologiczno - osadnicze, Łódź 2009.

17.

W rejonie południowej części grodziska widoczne są znaczne niwelacje terenu spowodowane jego podcięciem przez przebiegającą tutaj, zapewne "naprawianą" drogę. Spowodowały one zniszczenie części stanowiska. Grodzisko powinno być stale monitorowane pod względem stanu zachowania struktury. Konieczna jest zmiana sposobu użytkowania.

A Z P — KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU ARCHEOLOGICZNEGO

A	T	X	N	W	P	L
	X				X	

1 LOKALIZACJA

M.	Chełmo
Nr stan. w miejscowości	1
GMINA	Masłowice
POWIAT	radomszczański
WOJEWÓDZTWO	łódzkie
AZP nr obsz.	81-54
nr st.	1
Współrz. geogr.	N 51°3'37.34" E 19°44'40.14"
Nazwa lokalna	
Nr działki geodez.	Chełmo ~~140LP~~
Identyfikator EGB	
Właściciel terenu	Lasy Państwowe

2 POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE

JEDNOSTKA FIZYCZNOGEOGRAFICZNA: Wzgórza Radomszczańskie

STREFA NADMORSKA (NADZALEWOWA)				
w morzu	plaża	mierzeja	skarpa	wał wydm.

DUŻE DOLINY				
w wodzie	terasa denna	terasa nadzalewowa	terasy wyższe	brzeg wysoczyzny

MAŁE DOLINY		
dno doliny	stok doliny	krawędź doliny

STREFA POZA DOLINAMI				X
równina	obsz. falisty	obsz. pagórk.	obsz. górzysty	
			X	

TEREN NIEEKSPONOWANY	
TEREN EKSPONOWANY	X
krawędzie, stoki wklęsłe i proste	
sfałdowania i niewielkie cyple	
cyple wybitne	
wały i garby	
wyniesienia o ekspozycji okrężnej	X
TEREN OSŁONIĘTY	
podstawa stoku	
doliny denud., niecki, jary, parowy	
kotlinki, zagłębienia bezodpływowe	
jaskinie, schroniska skalne	
FORMA SZCZEGÓLNA	

3 UTWÓR GEOLOGICZNY

luźny		zwięzły		torf.-bagn.	X

określenie specjalistyczne:

4 DOSTĘPNOŚĆ TERENU

niezabud.	X	śr.zabud.		zabudow.	
pole orne		nieużytek		łąka	
sad		park		las	X
torf		bagno		woda	

teren przemysłowy:

określenie bliższe:

Rezerwat archeologiczno - przyrodniczy.

5 KLASYFIKACJA FUNKCJONALNO-KULTUROWO-CHRONOLOGICZNA STANOWISKA

nr	funkcja	kultura	chronologia	opis materiałów, obiektów, warstw oraz form terenowych
1	grodzisko		wczesne średniowiecze (X-XII w.)	42 fr. cer. naczyniowej W terenie dobrze czytelne jest łącznie 5 linii wałów zachowanych w wysokości od 0,5 do ok. 5 m. Cztery miały charakter dookolny, jedna odcinkowy. Dzięki analizom LiDAR zidentyfikowano i pozytywnie zweryfikowano w terenie dalszą linię obronną (fosa) oraz kolejny niski wał poprzedzony fosą. Obie linie o charakterze odcinkowym. Ponadto zidentyfikowano rozcięcie drogowe od S.

6 OPIS OBSZARU STANOW.

obserw. utrudniona	X	bez przeszk.	
pole otwarte	X	pole zamknięte	
nasycenie znaleziskami:		równomierne	
jednocentryczne		wielocentryczne	X

powierzchnia stanowiska:

-1 ar	-0,5 ha	-1ha	-5ha	-15ha	>15ha
				X	

gęstość występowania znalezisk:

mała	X	średnia		duża	

7 ZAGROŻENIA

Głównym zagrożeniem jest nielegalna eksploatacja kamienia w pobliskich kamieniołomach. Obecnie krawędź kamieniołomu znajduje się ok. 15 m od krawędzi wału odcinkowego.
Na terenie grodziska znaleziono także wkopy (związane z gospodarką leśną) niszczące wały i nawarstwienia.

8 WNIOSKI KONSERWAT.

niezbędna szczegółowa inwentaryzacja	
niezbędne badania wykopaliskowe	
niezbędna interwencja administracyjna	

9 AKTUALNA OCHRONA

nr rejestru zabytków	1056
data wpisu do rejestru	
park kulturowy	
plan zagospodarowania przestrzennego	

10 WYKONANIE KARTY

data (dd,mm,rrrr)	29.11.2014
autor karty	dr Jerzy Sikora
określili chronologię	dr Jerzy Sikora
sprawdził-konsultant AZP	

11 WERYFIK. KONSERW.

akceptacja WKZ	
Miejscowość, data	

12 ZBIORY i NR INWENT.

miejsce przechowywania	nr inwentarza
Stacja Archeologiczna UŁ w Białych Błotach	

13	MAPA W SKALI 1:10.000 – UKŁAD WSPÓŁRZĘDNYCH KARTOGRAF.	1992
godło arkusza (nr i nazwa)	142.222	X Y

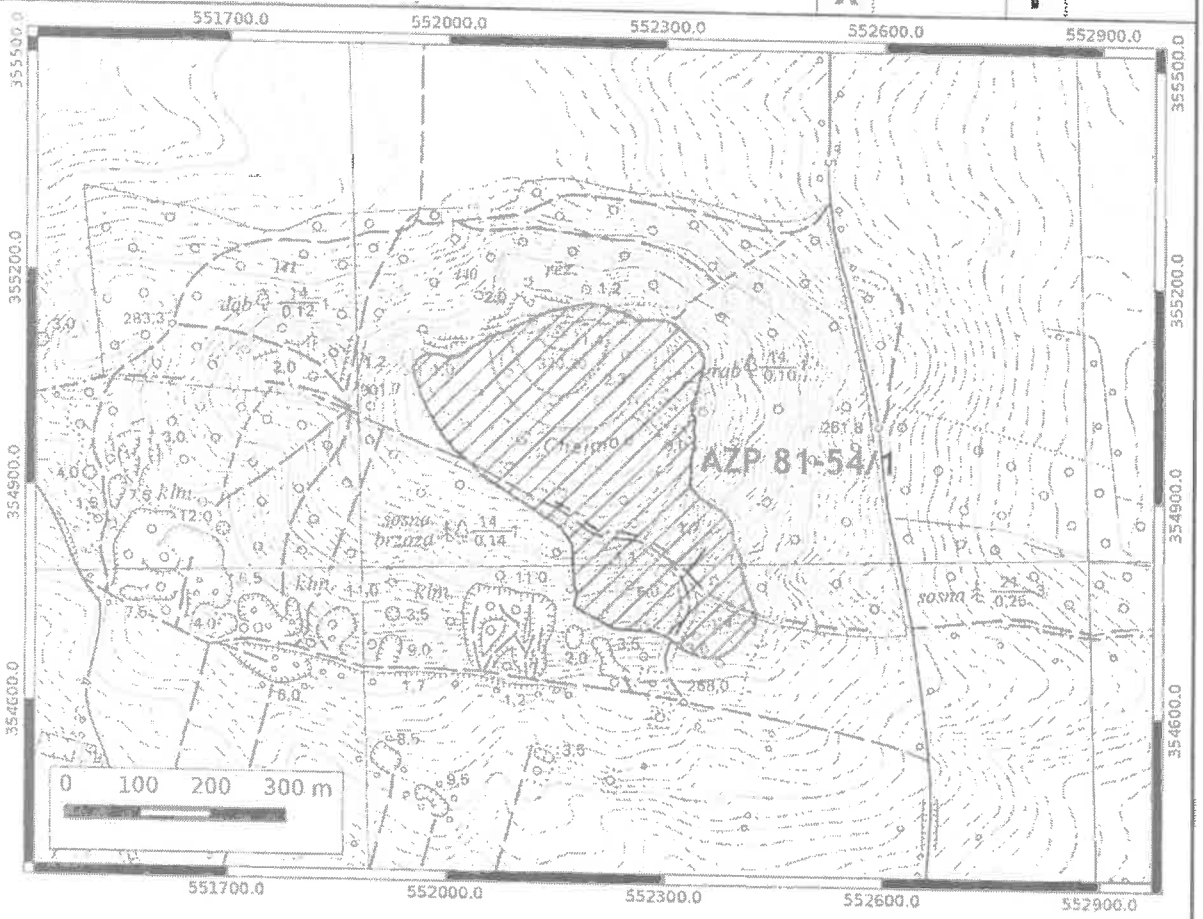

14 HISTORIA BADAŃ STANOWISKA (rok/ rodzaj badań/ autor i instytucja)

1955-1956	wykopaliskowe, ratownicze	J. Kamińska, IHKM PAN Łódź
2013	powierzchniowe, lotnicze, LiDAR, geofizyczne, fosforowe	J. Sikora, P. Kittel, SNAP O/Łódź
2014	geofizyczne, fosforowe (uzupełniające)	J. Sikora, P. Kittel, SNAP O/Łódź

15 DOKUMENTACJA | 16 LITERATURA | 17 INNE DANE

15.

J. Sikora, P. Kittel, Sprawozdanie z badań nieinwazyjnych osadnictwa grodowego Polski Centralnej, Łódź 2013 maszynopis w archiwum NID

P. Wroniecki, M. Jaworski, M. Pisz, S. Rzeźnik, Badania nieinwazyjne osadnictwa grodowego Polski Centralnej, Warszawa 2013, maszynopis w archiwum NID.

16.

Chmielowska A.,1975, Osadnictwo w Polsce Środkowej w okresie od połowy X do połowy XIII w., PMMAEŁ, S.A., Nr. 22, s. 331-371.

Chmielowska A., Marosik P.,1989, Wczesnośredniowieczne budownictwo obronne między Prosną a Pilicą, Warszawa - Łódź.

Sikora J., 2008, Grodzisko wczesnośredniowieczne na Górze Chełmo. Badania, interpretacje, hipotezy, PMMAEŁ, Seria Etnograficzna, nr 34, s. 21 - 35.

Sikora J., 2009, Ziemie Centralnej Polski we wczesnym średniowieczu. Studium archeologiczno - osadnicze, Łódź 2009.

17.

Dziełki 865, 202, 160 – 195, 196 – 201,
Obręb Chełmo
Obręb 246 i 826

A Z P — KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU ARCHEOLOGICZNEGO

A	T	X	N	W	P	L
	X				X	

1 LOKALIZACJA

M.	Krzepocinek
Nr stan. w miejscowości	3
GMINA	Wartkowice
POWIAT	poddębicki
WOJEWÓDZTWO	łódzkie
AZP nr obsz.	61-48
nr st.	21
Współrz. geogr.	N 52°0'34.47" E 19°5'18.24"
Nazwa lokalna	
Nr działki geodez.	Krzepocinek 3,4,5,6,7,8,9,10,11
Identyfikator EGB	
Właściciel terenu	osoby fizyczne

2 POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE

JEDNOSTKA FIZYCZNOGEOGRAFICZNA: Kotlina Kolska

STREFA NADMORSKA (NADZALEWOWA)				
w morzu	plaża	mierzeja	skarpa	wał wydm.

DUŻE DOLINY				
w wodzie	terasa denna	terasa nadzalewowa	terasy wyższe	brzeg wysoczyzny

MAŁE DOLINY			X
dno doliny	stok doliny	krawędź doliny	
	X		

STREFA POZA DOLINAMI			
równina	obsz. falisty	obsz. pagórk.	obsz. górzysty

TEREN NIEEKSPONOWANY	
TEREN EKSPONOWANY	X
krawędzie, stoki wklęsłe i proste	X
sfałdowania i niewielkie cyple	
cyple wybitne	
wały i garby	
wyniesienia o ekspozycji okrężnej	
TEREN OSŁONIĘTY	
podstawa stoku	
doliny denud., niecki, jary, parowy	
kotlinki, zagłębienia bezodpływowe	
jaskinie, schroniska skalne	
FORMA SZCZEGÓLNA	

3 UTWÓR GEOLOGICZNY

luźny	X	zwięzły		torf.-bagn.	

określenie specjalistyczne: piasek

4 DOSTĘPNOŚĆ TERENU

niezabud.	X	śr.zabud.		zabudow.	
pole orne	X	nieużytek	X	łąka	
sad		park		las	
torf		bagno		woda	

teren przemysłowy:

określenie bliższe:

5 KLASYFIKACJA FUNKCJONALNO-KULTUROWO-CHRONOLOGICZNA STANOWISKA

nr	funkcja	kultura	chronologia	opis materiałów, obiektów, warstw oraz form terenowych
1	ślad osadniczy		pradzieje	3 fr. cer. naczyniowej
2	osada		wczesne średniowiecze (X-XII w.)	23 fr. cer. naczyniowej
3	ślad osadniczy		późne średniowiecze, nowożytność	3 fr. cer. naczyniowej późnośredniowiecznej, 17 fr. cer. nacz. nowożytnej

W badaniach geofizycznych zidentyfikowano anomalie, będące śladem obiektów osadniczych osady.

6 OPIS OBSZARU STANOW.

obserw. utrudniona		bez przeszk.	X
pole otwarte	X	pole zamknięte	
nasycenie znaleziskami:		równomierne	
jednocentryczne		wielocentryczne	X

powierzchnia stanowiska:

-1 ar	-0,5 ha	-1ha	-5ha	-15ha	>15ha
			X		

gęstość występowania znalezisk:

mała	X	średnia		duża	

7 ZAGROŻENIA

Orka na stanowisku może potencjalnie niszczyć struktury archeologiczne.

8 WNIOSKI KONSERWAT.

niezbędna szczegółowa inwentaryzacja	
niezbędne badania wykopaliskowe	
niezbędna interwencja administracyjna	

9 AKTUALNA OCHRONA

nr rejestru zabytków	
data wpisu do rejestru	
park kulturowy	
plan zagospodarowania przestrzennego	

10 WYKONANIE KARTY

data (dd,mm,rrrr)	8.03.2015
autor karty	dr Jerzy Sikora
określili chronologię	dr Jerzy Sikora
sprawdził-konsultant AZP	

11 WERYFIK. KONSERW.

akceptacja WKZ	
Miejscowość, data	

12 ZBIORY i NR INWENT.

miejsce przechowywania	nr inwentarz
Stacja Archeologiczna UŁ w Białych Błotach	

13	MAPA W SKALI 1:10.000 – UKŁAD WSPÓŁRZĘDNYCH KARTOGRAF.	1965
godło arkusza (nr i nazwa)	112.443	X Y

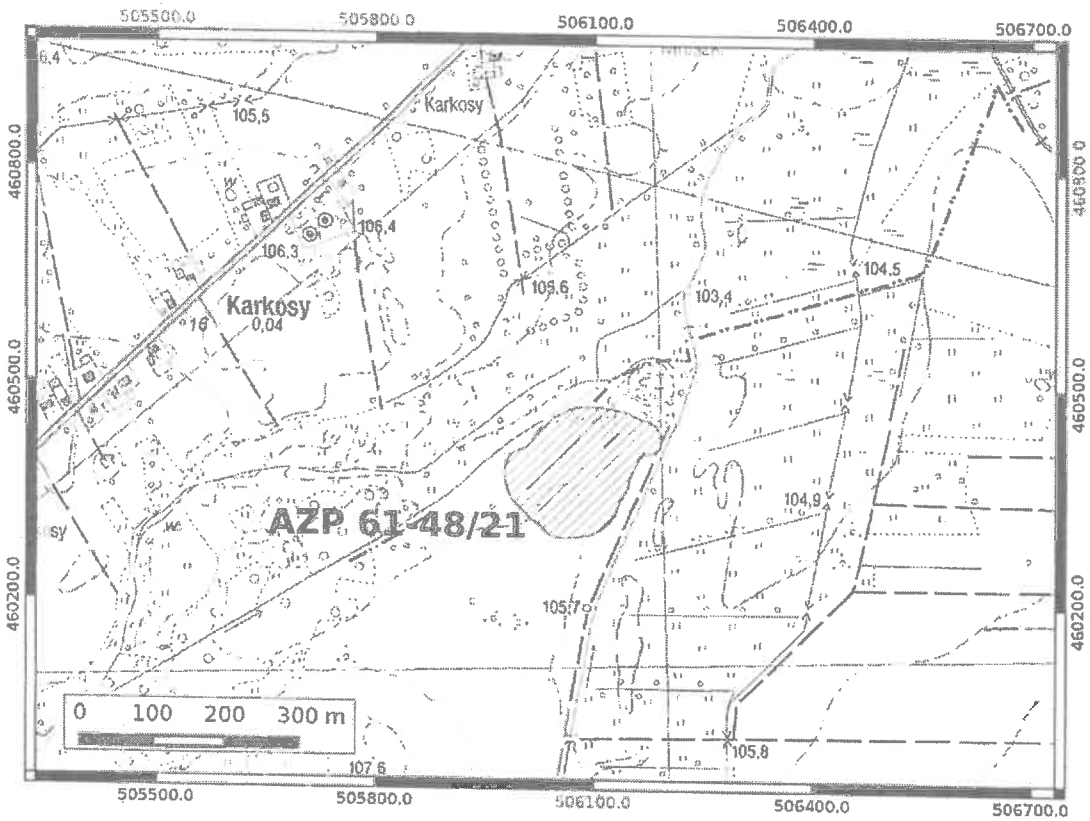

14	HISTORIA BADAŃ STANOWISKA (rok/ rodzaj badań/ autor i instytucja)	
1996	Badania powierzchniowe AZP	P. Kurowicz (Muzeum w Sieradzu)
2014	Badania powierzchniowe, geofizyczne, LiDAR, fotografia lotnicza, badania fosforowe	J. Sikora, P. Wroniecki, P. Kittel SNAP O/Łódź, Instytut Archeologii UŁ

15	DOKUMENTACJA	16	LITERATURA	17	INNE DANE

15.

J. Sikora, P. Kittel, Kontynuacja badań nieinwazyjnych grodzisk Polski Centralnej: Chełmo, Ewinów, Krzepocinek, Spycimierz, Łódź 2014, maszynopis w archiwum NID.

P. Wroniecki, M. Jaworski, S. Rzeźnik, Projekt "Kontynuacja badań nieinwazyjnych grodzisk Polski Centralnej" - sprawozdanie z prospekcji archeologicznej (Góra Chełmo, Ewinów, Krzepocinek, Spycimierz, Warszawa 2013, maszynopis w archiwum NID.

16.

17.

Badania AZP na arkuszu 61-48 wykonywane były przez dwie ekipy:
W 1989 r. K. Cyrek przeprowadził badania w północnej części obszaru na zlecenie delegatury PSOZ w Płocku, zaś 1996 r. P. Kurowicz wykonał badania w południowej części obszaru na zlecenie delegatury PSOZ w Sieradzu. prawdopodobnie nie miał wiedzy o wykonaniu badań w części północnej i nie uwzględnił ich, nie kontynuując numeracji stanowisk.
Numeracja stanowisk na arkuszu nie jest ujednolicona. Konieczne jest przeprowadzenie weryfikacji i unifikacji oznaczeń stanowisk na całym arkuszu.

A Z P — KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU ARCHEOLOGICZNEGO

A	T	X	N	W	P	L
	X				X	

1 LOKALIZACJA

M.	Krzepocinek
Nr stan. w miejscowości	1
GMINA	Wartkowice
POWIAT	poddębicki
WOJEWÓDZTWO	łódzkie
AZP nr obsz.	61-48
nr st.	20
Współrz. geogr.	N 52°0'38.73" E 19°5'24.33"
Nazwa lokalna	
Nr działki geodez.	Krzepocinek 1 2, 81, 101
Identyfikator EGB	
Właściciel terenu	osoba fizyczna

2 POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE

JEDNOSTKA FIZYCZNOGEOGRAFICZNA: Kotlina Kolska

STREFA NADMORSKA (NADZALEWOWA)

w morzu	plaża	mierzeja	skarpa	wał wydm.

DUŻE DOLINY

w wodzie	terasa denna	terasa nadzalewowa	terasy wyższe	brzeg wysoczyzny

MAŁE DOLINY: X

dno doliny	stok doliny	krawędź doliny
	X	

STREFA POZA DOLINAMI

równina	obsz. falisty	obsz. pagórk.	obsz. górzysty

TEREN NIEEKSPONOWANY	
TEREN EKSPONOWANY	X
krawędzie, stoki wklęsłe i proste	X
sfałdowania i niewielkie cyple	
cyple wybitne	
wały i garby	
wyniesienia o ekspozycji okrężnej	
TEREN OSŁONIĘTY	
podstawa stoku	
doliny denud., niecki, jary, parowy	
kotlinki, zagłębienia bezodpływowe	
jaskinie, schroniska skalne	
FORMA SZCZEGÓLNA	

3 UTWÓR GEOLOGICZNY

luźny	X	zwięzły		torf.-bagn.	

określenie specjalistyczne: piasek

4 DOSTĘPNOŚĆ TERENU

niezabud.	X	śr.zabud.		zabudow.	
pole orne	X	nieużytek		łąka	
sad		park		las	
torf		bagno		woda	

teren przemysłowy:

określenie bliższe:

5 KLASYFIKACJA FUNKCJONALNO-KULTUROWO-CHRONOLOGICZNA STANOWISKA

nr	funkcja	kultura	chronologia	opis materiałów, obiektów, warstw oraz form terenowych
1	grodzisko		wczesne średniowiecze (XI w.)	2 fr. cer. naczyniowej Wały grodziska silnie zniwelowane i słabo czytelne w terenie. Od NW silnie podorane, tworzą skarpę.

6 OPIS OBSZARU STANOW.

obserw. utrudniona		bez przeszk.	X
pole otwarte	X	pole zamknięte	
nasycenie znaleziskami:		równomierne	
jednocentryczne		wielocentryczne	X

powierzchnia stanowiska:

-1 ar	-0,5 ha	-1ha	-5ha	-15ha	>15ha
	X				

gęstość występowania znalezisk:

mała	X	średnia		duża	

7 ZAGROŻENIA

Znaczne zniszczenie grodziska wskutek trwającej orki.

8 WNIOSKI KONSERWAT.

niezbędna szczegółowa inwentaryzacja	
niezbędne badania wykopaliskowe	
niezbędna interwencja administracyjna	

9 AKTUALNA OCHRONA

nr rejestru zabytków	355
data wpisu do rejestru	
park kulturowy	
plan zagospodarowania przestrzennego	

10 WYKONANIE KARTY

data (dd,mm,rrrr)	8.03.2015
autor karty	dr Jerzy Sikora
określili chronologię	dr Jerzy Sikora
sprawdził-konsultant AZP	

11 WERYFIK. KONSERW.

akceptacja WKZ	
Miejscowość, data	

12 ZBIORY i NR INWENT.

miejsce przechowywania	nr inwentarz
Stacja Archeologiczna UŁ w Białych Błotach	

13	MAPA W SKALI 1:10.000 – UKŁAD WSPÓŁRZĘDNYCH KARTOGRAF.	1992
godło arkusza (nr i nazwa)	112.443	X / Y

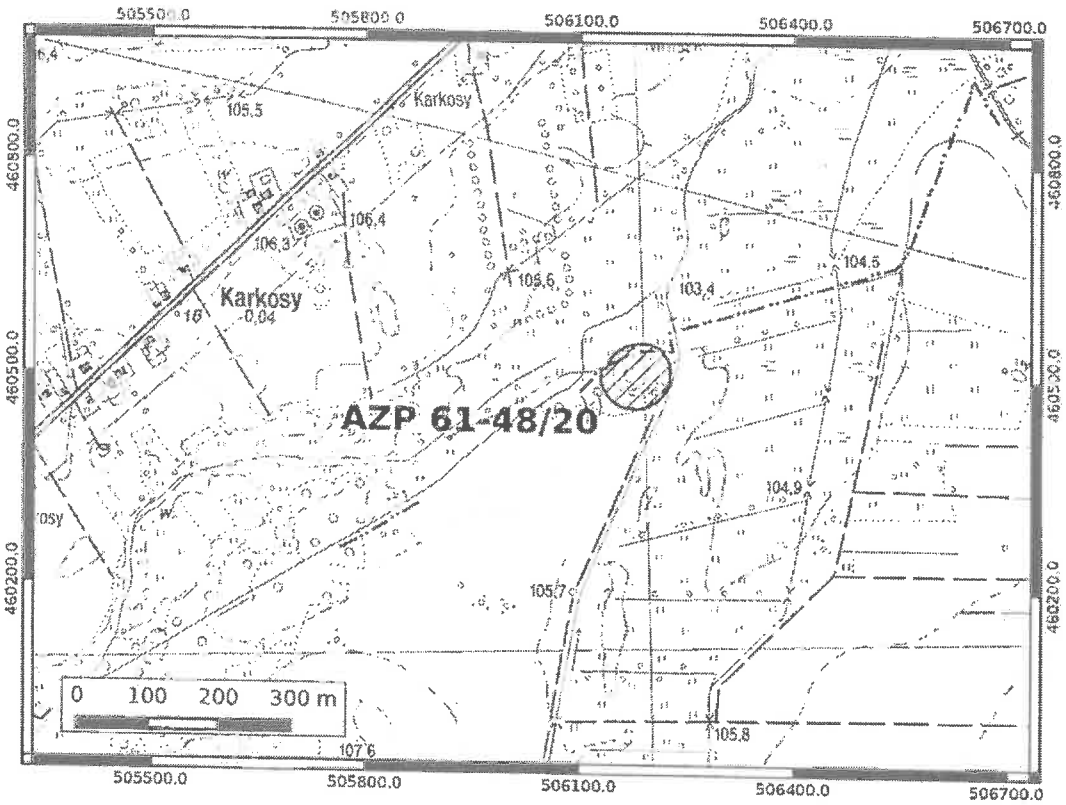

14	HISTORIA BADAŃ STANOWISKA (rok/ rodzaj badań/ autor i instytucja)	
1955	Badania wykopaliskowe, sondażowe	T. Poklewski, IHKM PAN Łódź
1996	Badania powierzchniowe AZP	P. Kurowicz (Muzeum w Sieradzu)
1998-1999	Badania wykopaliskowe	A. Marciniak-Kajzer (IAUŁ), T. Horbacz (PSOZ Sieradz)
2003-2004	Badania wykopaliskowe, weryfikacyjne	M. Kara, G. Teske IAiE PAN O/Poznań
2014	Badania powierzchniowe, geofizyczne, LiDAR, fotografia lotnicza, badania fosforowe	J. Sikora, P. Wroniecki, P. Kittel SNAP O/Łódź, Instytut Archeologii UŁ

15 DOKUMENTACJA

15.

J. Sikora, P. Kittel, Kontynuacja badań nieinwazyjnych grodzisk Polski Centralnej: Chełmo, Ewinów, Krzepocinek, Spycimierz, Łódź 2014, maszynopis w archiwum NID.

P. Wroniecki, M. Jaworski, S. Rzeźnik, Projekt "Kontynuacja badań nieinwazyjnych grodzisk Polski Centralnej" - sprawozdanie z prospekcji archeologicznej (Góra Chełmo, Ewinów, Krzepocinek, Spycimierz, Warszawa 2013, maszynopis w archiwum NID.

16 LITERATURA

16.

Chmielowska A., Marosik P., 1989, Wczesnośredniowieczne budownictwo obronne między Prosną a Pilicą, Warszawa - Łódź.

Kara M., Krąpiec M., Teske G. 2006. Wyniki badań archeo-dendrochronologicznych wybranych grodzisk wczesnośredniowiecznych z terenu historycznej Wielkopolski, przeprowadzonych w 2005 roku, Fontes Archaeologici Posnanienses 42, 125-144.

Kamińska J., 1953, Grody wczesnośredniowieczne ziem Polski środkowej na tle osadnictwa, Łódź.

Kamińska J., 1971, Grody Polski Środkowej w organizacji wczesnopaństwowej, PMMAEŁ, S.A., Nr 18, s. 41- 74.

Marciniak-Kajzer A., Horbacz T. J. 1999. Grodzisko w Krzepocinku (gm. Warkowice, pow. poddębicki) w świetle badań ratowniczych przeprowadzonych w 1999, Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne 5, 241-256.

Marciniak-Kajzer A., Horbacz T. J. 2000. Krzepocinek. Wczesnośredniowieczne grodzisko pierścieniowate na ziemi łęczyckiej, [w:] Archaeologia et historia. Księga jubileuszowa dedykowana Pani profesor Romanie Barnycz-Gupiećowej, Łódź, 265-279.

Sikora J., 2009, Ziemie Centralnej Polski we wczesnym średniowieczu. Studium archeologiczno - osadnicze, Łódź 2009.

17 INNE DANE

17.

Grodzisko w badaniach AZP figuruje na arkuszu 61-48 pod numerem 20. Jednak arkusz ten wykonywany był równolegle przez dwie ekipy, nie współpracujące ze sobą, działające na zlecenie dwóch delegatur PSOZ, w Sieradzu i Płocku (później Skierniewice):

W 1989 r. K. Cyrek przeprowadził badania w północnej części obszaru na zlecenie delegatury PSOZ w Płocku, zaś 1996 r. P. Kurowicz wykonał badania w południowej części obszaru na zlecenie delegatury PSOZ w Sieradzu, prawdopodobnie nie miał wiedzy o wykonaniu badań w części północnej i nie uwzględnił ich, nie kontynuując numeracji stanowisk.

W ten sposób numer 20 na arkuszu nosi równolegle stanowisko w Jankowie, gm. Łęczyca, pow. łęczycki, woj. łódzkie, stanowisko 10 (w miejscowości). Konieczne jest przeprowadzenie weryfikacji badań na tym arkuszu oraz ujednolicenie numeracji stanowisk.

A Z P — KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU ARCHEOLOGICZNEGO

A	T	X	N	W	P	I
X	X				X	

1 LOKALIZACJA

M.	Mnichów
Nr stan. w miejscowości	1
GMINA	Sieradz
POWIAT	sieradzki
WOJEWÓDZTWO	łódzkie
AZP nr obsz.	69-45
nr st.	5
Współrz. geogr.	N 51°37'18.53" E 18°44'14.47"
Nazwa lokalna	
Nr działki geodez.	Mnichów 223
Identyfikator EGB	
Właściciel terenu	osoba prywatna

2 POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE

JEDNOSTKA FIZYCZNOGEOGRAFICZNA: Kotlina Sieradzka

STREFA NADMORSKA (NADZALEWOWA)

w morzu	plaża	mierzeja	skarpa	wał wydm.

DUŻE DOLINY: X

w wodzie	terasa denna	terasa nadzalewowa	terasy wyższe	brzeg wyso-czyzny
	X			

MAŁE DOLINY

dno doliny	stok doliny	krawędź doliny

STREFA POZA DOLINAMI

równina	obsz. falisty	obsz. pagórk.	obsz. górzysty

TEREN NIEEKSPONOWANY	
TEREN EKSPONOWANY	X
krawędzie, stoki wklęsłe i proste	
sfałdowania i niewielkie cyple	
cyple wybitne	
wały i garby	
wyniesienia o ekspozycji okrężnej	X
TEREN OSŁONIĘTY	
podstawa stoku	
doliny denud., niecki, jary, parowy	
kotlinki, zagłębienia bezodpływowe	
jaskinie, schroniska skalne	
FORMA SZCZEGÓLNA	

3 UTWÓR GEOLOGICZNY

luźny	X	zwięzły		torf.-bagn.	

określenie specjalistyczne

4 DOSTĘPNOŚĆ TERENU

niezabud.		śr.zabud.	X	zabudow.	
pole orne		nieużytek		łąka	X
sad		park		las	
torf		bagno		woda	

teren przemysłowy

określenie bliższe

Ogrodzona działka - łąka

5 KLASYFIKACJA FUNKCJONALNO-KULTUROWO-CHRONOLOGICZNA STANOWISKA

nr	funkcja	kultura	chronologia	opis materiałów, obiektów, warstw oraz form terenowych
1	grodzisko		wczesne średniowiecze (IX-X w.)	3 fr. cer. (łącznie na okolicznych polach zalega 7 fr. cer. wczesnośredniwiecznej, 34 późnośredniowieczne i 66 nowożytnych, jest to najpewnie materiał redeponowany); Nasyp piercieniowego grodu ok. 108x111 m, z wałem silnie zniwelowanym, o wysokości względnej nie przekraczającej 1,5 m.

6 OPIS OBSZARU STANOW.

obserw. utrudniona		bez przeszk.	X
pole otwarte		pole zamknięte	X
nasycenie znaleziskami:		równomierne	
jednocentryczne		wielocentryczne	X

powierzchnia stanowiska:

-1 ar	-0,5 ha	-1ha	-5ha	-15ha	>15ha
	X				

gęstość występowania znalezisk:

mała	X	średnia		duża	

7 ZAGROŻENIA

Obiekt nie jest zagrożony.

8 WNIOSKI KONSERWAT.

niezbędna szczegółowa inwentaryzacja	
niezbędne badania wykopaliskowe	
niezbędna interwencja administracyjna	

9 AKTUALNA OCHRONA

nr rejestru zabytków	42/A
data wpisu do rejestru	15.03.1967
park kulturowy	
plan zagospodarowania przestrzennego	

10 WYKONANIE KARTY

data (dd,mm,rrrr)	12.09.2015
autor karty	dr Jerzy Sikora
określili chronologię	dr Jerzy Sikora
sprawdził-konsultant AZP	

11 WERYFIK. KONSERW.

akceptacja WKZ	
Miejscowość, data	

12 ZBIORY i NR INWENT.

miejsce przechowywania	nr inwentarz
Stacja Archeologiczna UŁ w Białych Błotach	

13	MAPA W SKALI 1:10.000 – UKŁAD WSPÓŁRZĘDNYCH KARTOGRAF.		1992
godło arkusza (nr i nazwa)	M-34-14-A-b-4	X	Y

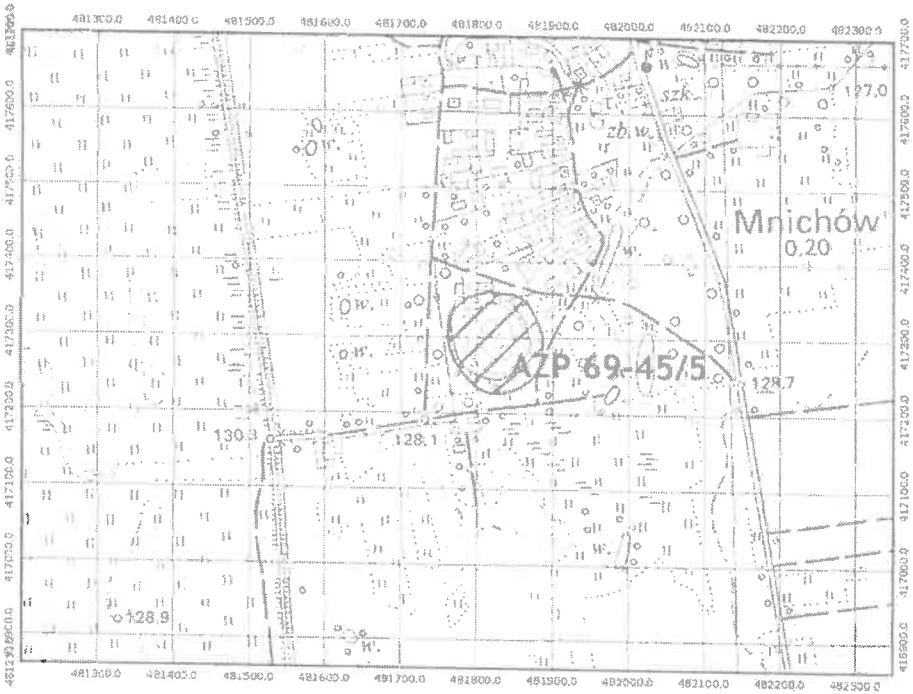

14 HISTORIA BADAŃ STANOWISKA (rok/ rodzaj badań/ autor i instytucja)

1948	powierzchniowe	W. Chmielewski, Łódź
1955, 1961	wykopaliskowe	J. Kamińska, IHKM PAN Łódź
2004	wykopaliskowe	G. Teske, Kalisz
2014	powierzchniowe, lotnicze, LiDAR, geofizyczne, fosforowe	J. Sikora, P. Kittel, P. Wroniecki, SNAP O/Łódź
	geofizyczne, fosforowe (uzupełniające)	

15 DOKUMENTACJA | 16 LITERATURA | 17 INNE DANE

15.

G. Teske, Wczesnośredniowieczne grodziska pierścieniowate w Bobrownikach - Okopach i Mnichowie w gm. Sieradz, woj. łódzkie (sprawozdanie z badań wykopaliskowych), 2004, archiwum WUOZ w Sieradzu

J. Sikora, P. Kittel, Nieinwazyjne badania grodzisk Polski Centralnej. Sprawozdanie, Łódź 2016 maszynopis w archiwum NID

P. Wroniecki, Nieinwazyjne badania grodzisk wczesnośredniowiecznych Polski Centralnej w 2015 r.: Mnichów (gm. Sieradz), Okopy (gm. Sieradz), Witów (gm. Burzenin) Warszawa 2015, maszynopis w archiwum NID.

16.

Kamińska J. 1966. Grodzisko w Mnichowie, pow. Sieradz, Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, Seria archeologiczna., Nr 13, Łódź, s. 231 - 247.

Łaszczewska T. 1975. Polska środkowa w okresie wędrówek ludów i w początkach wczesnego średniowiecza, Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, Seria archeologiczna, Nr. 22, s. 293-330.

Chmielowska A., Marosik P.,1989, Wczesnośredniowieczne budownictwo obronne między Prosną a Pilicą, Warszawa - Łódź.

Sikora J., 2009, Ziemie Centralnej Polski we wczesnym średniowieczu. Studium archeologiczno - osadnicze, Łódź 2009.

17.

W trakcie badań J. Kamińskiej poniżej poziomów związanych z grodem wczesnośredniowiecznym zarejestrowano nawarstwienia i zabytki (fr. ceramiki naczyniowej) z okresu rzymskiego.

Datowanie grodziska J. Kamińska ustaliła na V-VIII wiek, T. Łaszczewska na podstawie wyników tych samych badań na IX-X wiek. G. Teske na IX-X w.

A Z P — KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU ARCHEOLOGICZNEGO

A	T	X	N	W	P	I
X	X				X	

1 LOKALIZACJA

M.	Okopy
Nr stan. w miejscowości	1
GMINA	Sieradz
POWIAT	sieradzki
WOJEWÓDZTWO	łódzkie
AZP nr obsz.	71-46
nr st.	39
Współrz. geogr.	N 51°31'18.02" E 18°51'47.01"
Nazwa lokalna	
Nr działki geodez.	Bobrowniki 88
Identyfikator EGB	
Właściciel terenu	osoba prywatna

2 POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE

JEDNOSTKA FIZYCZNOGEOGRAFICZNA: Kotlina Sieradzka

STREFA NADMORSKA (NADZALEWOWA)				
w morzu	plaża	mierzeja	skarpa	wał wydm.

DUŻE DOLINY				
w wodzie	terasa denna	terasa nadzalewowa	terasy wyższe	brzeg wysoczyzny
	X			

MAŁE DOLINY		
dno doliny	stok doliny	krawędź doliny

STREFA POZA DOLINAMI			
równina	obsz. falisty	obsz. pagórk.	obsz. górzysty

TEREN NIEEKSPONOWANY	
TEREN EKSPONOWANY	X
krawędzie, stoki wklęsłe i proste	
sfałdowania i niewielkie cyple	
cyple wybitne	
wały i garby	
wyniesienia o ekspozycji okrężnej	X
TEREN OSŁONIĘTY	
podstawa stoku	
doliny denud., niecki, jary, parowy	
kotlinki, zagłębienia bezodpływowe	
jaskinie, schroniska skalne	
FORMA SZCZEGÓLNA	

3 UTWÓR GEOLOGICZNY

luźny	X	zwięzły		torf.-bagn.	

określenie specjalistyczne:

4 DOSTĘPNOŚĆ TERENU

niezabud.		śr.zabud.	X	zabudow.	
pole orne		nieużytek		łąka	X
sad		park		las	
torf		bagno		woda	

teren przemysłowy:

określenie bliższe:

Ogrodzona działka - łąka

5 KLASYFIKACJA FUNKCJONALNO-KULTUROWO-CHRONOLOGICZNA STANOWISKA

nr	funkcja	kultura	chronologia	opis materiałów, obiektów, warstw oraz form terenowych
1	grodzisko		wczesne średniowiecze (IX-X, XII - XIII w. w.)	19 fr. cer.; łącznie na okolicznych polach zalega 28 fr. cer. naczyniowe z wczesnego średniowiecza, 4 fr. cer. późnośredniowiecznej i 4 fr. cer. nowożytnej, są one w większości efektem redepozycji). Nasyp wałów o zachowanej wysokości względnej do 4,5 m obejmuje obszar 66 x 91, zniszczone od północy i wschodu. Łączna długość zachowanego reliktu wynosi ok. 115 m. Od południowego zachodu w wale widoczna jest przerwa szerokości ok. 8 m.

6 OPIS OBSZARU STANOW.

obserw. utrudniona		bez przeszk.	X
pole otwarte		pole zamknięte	X
nasycenie znaleziskami:		równomierne	X
jednocentryczne		wielocentryczne	

powierzchnia stanowiska:

-1 ar	-0,5 ha	-1ha	-5ha	-15ha	>15ha
	X				

gęstość występowania znalezisk:

mała	X	średnia		duża	

7 ZAGROŻENIA

Obiekt nie jest zagrożony.

8 WNIOSKI KONSERWAT.

niezbędna szczegółowa inwentaryzacja	
niezbędne badania wykopaliskowe	
niezbędna interwencja administracyjna	

9 AKTUALNA OCHRONA

nr rejestru zabytków	45/A
data wpisu do rejestru	15.09.1969
park kulturowy	
plan zagospodarowania przestrzennego	

10 WYKONANIE KARTY

data (dd,mm,rrrr)	12.09.2015
autor karty	dr Jerzy Sikora
określili chronologię	dr Jerzy Sikora
sprawdził-konsultant AZP	

11 WERYFIK. KONSERW.

akceptacja WKZ	
Miejscowość, data	

12 ZBIORY i NR INWENT.

miejsce przechowywania	nr inwentarz
Stacja Archeologiczna UŁ w Białych Błotach	

13	MAPA W SKALI 1:10.000 – UKŁAD WSPÓŁRZĘDNYCH KARTOGRAF.		1992
godło arkusza (nr i nazwa)	M-34-14-B-c-4	X	Y

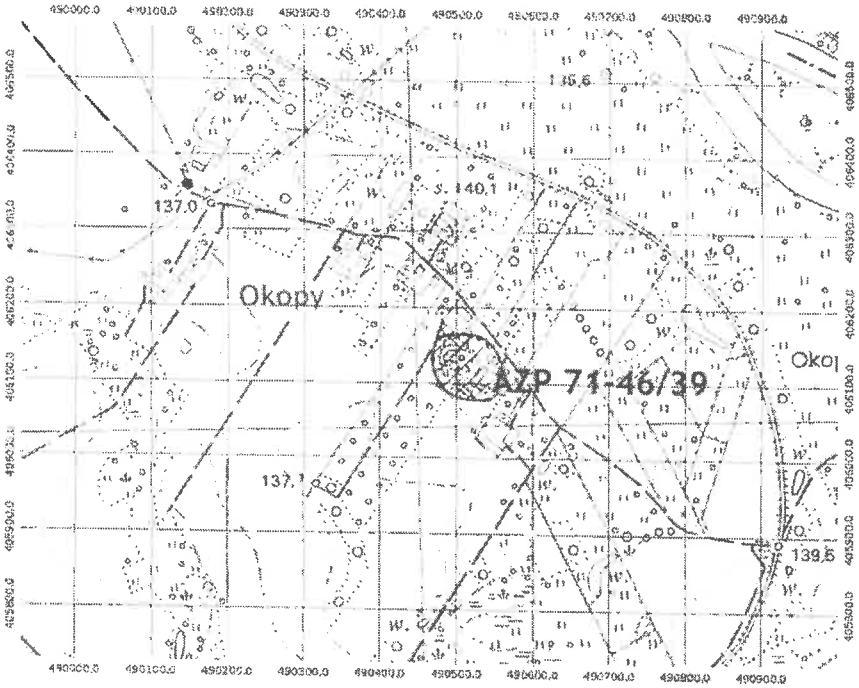

14 HISTORIA BADAŃ STANOWISKA (rok/ rodzaj badań/ autor i instytucja)

1936	powierzchniowe	R. Jakimowicz
1957	wykopaliskowe	J. Kamińska, IHKM PAN Łódź
2004	wykopaliskowe	G. Teske, Kalisz
2014	powierzchniowe, lotnicze, LiDAR, geofizyczne, fosforowe	J. Sikora, P. Kittel, P. Wroniecki, SNAP O/Łódź
	geofizyczne, fosforowe (uzupełniające)	

15 DOKUMENTACJA | 16 LITERATURA | 17 INNE DANE

15.

G. Teske, Wczesnośredniowieczne grodziska pierścieniowate w Bobrownikach - Okopach i Mnichowie w gm. Sieradz, woj. łódzkie (sprawozdanie z badań wykopaliskowych), 2004, archiwum WUOZ w Sieradzu

J. Sikora, P. Kittel, Nieinwazyjne badania grodzisk Polski Centralnej. Sprawozdanie, Łódź 2016 maszynopis w archiwum NID

P. Wroniecki, Nieinwazyjne badania grodzisk wczesnośredniowiecznych Polski Centralnej w 2015 r.: Mnichów (gm. Sieradz), Okopy (gm. Sieradz), Witów (gm. Burzenin) Warszawa 2015, maszynopis w archiwum NID.

16.

Kamińska J. Kamińska J. 1960. Grodzisko w Okopach, pow. Sieradz, Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, Seria archeologiczna, t.5, s. 209 - 219.

Kamińska J. 1971. Grody Polski Środkowej w organizacji wczesnopaństwowe Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, Seria archeologiczna, Nr 18, s. 41-74.

Chmielowska A., Marosik P.,1989, Wczesnośredniowieczne budownictwo obronne między Prosną a Pilicą, Warszawa - Łódź.

Sikora J., 2009, Ziemie Centralnej Polski we wczesnym średniowieczu. Studium archeologiczno - osadnicze, Łódź 2009.

17.

Po badaniach J. Kamińskiej obiekt został uznany za pochodzący z XII-XIII wieku. Badania G. Teske pozwoliły na wydzielenie dwóch faz funkcjonowani warowni: starszej z IX-X wieku i młodszej z XII-XIII/XIV wieku.

A Z P — KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU ARCHEOLOGICZNEGO

A	T	X	N	W	P	I
	X				X	

1 LOKALIZACJA

M.	Rękoraj
Nr stan. w miejscowości	17
GMINA	Moszczenica
POWIAT	piotrkowski
WOJEWÓDZTWO	łódzkie
AZP nr obsz.	71-54
nr st.	18
Współrz. geogr.	N 51°30'56.47" E 19°39'58.83"
Nazwa lokalna	
Nr działki geodez.	Rękoraj 63 64 91 92 82
Identyfikator EGB	
Właściciel terenu	osoba fizyczna

2 POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE

JEDNOSTKA FIZYCZNOGEOGRAFICZNA: Równina Piotrkowska

STREFA NADMORSKA (NADZALEWOWA)				
w morzu	plaża	mierzeja	skarpa	wał wydm.

DUŻE DOLINY				
w wodzie	terasa denna	terasa nadzalewowa	terasy wyższe	brzeg wysoczyzny

MAŁE DOLINY			X
dno doliny	stok doliny	krawędź doliny	
	X		

STREFA POZA DOLINAMI			
równina	obsz. falisty	obsz. pagórk.	obsz. górzysty

TEREN NIEEKSPONOWANY	
TEREN EKSPONOWANY	X
krawędzie, stoki wklęsłe i proste	X
sfałdowania i niewielkie cyple	
cyple wybitne	
wały i garby	
wyniesienia o ekspozycji okrężnej	
TEREN OSŁONIĘTY	
podstawa stoku	
doliny denud., niecki, jary, parowy	
kotlinki, zagłębienia bezodpływowe	
jaskinie, schroniska skalne	
FORMA SZCZEGÓLNA	

3 UTWÓR GEOLOGICZNY

luźny	X	zwięzły		torf.-bagn.	

określenie specjalistyczne: piasek

4 DOSTĘPNOŚĆ TERENU

niezabud.	X	śr.zabud.	X	zabudow.	
pole orne	X	nieużytek		łąka	
sad		park		las	
torf		bagno		woda	

teren przemysłowy:

określenie bliższe:

5 KLASYFIKACJA FUNKCJONALNO-KULTUROWO-CHRONOLOGICZNA STANOWISKA

nr	funkcja	kultura	chronologia	opis materiałów, obiektów, warstw oraz form terenowych
1	osada		wczesne średniowiecze (IX-XII w.)	25 fr. cer.
2.	ślad osadniczy		późne średniowiecze i okres nowozytny (XIV-XIX w.)	14 fr. cer.

6 OPIS OBSZARU STANOW.

obserw. utrudniona		bez przeszk.	X
pole otwarte	X	pole zamknięte	
nasycenie znaleziskami:		równomierne	
jednocentryczne		wielocentryczne	X

powierzchnia stanowiska:

-1 ar	-0,5 ha	-1ha	-5ha	-15ha	>15ha
			X		

gęstość występowania znalezisk:

mała	X	średnia		duża	

7 ZAGROŻENIA

Pole orne zagrożone pracami polowymi (orka), część stanowiska objęta zabudową niezamieszkanego gospodarstwa.

8 WNIOSKI KONSERWAT.

niezbędna szczegółowa inwentaryzacja	
niezbędne badania wykopaliskowe	
niezbędna interwencja administracyjna	

9 AKTUALNA OCHRONA

nr rejestru zabytków	
data wpisu do rejestru	
park kulturowy	
plan zagospodarowania przestrzennego	

10 WYKONANIE KARTY

data (dd,mm,rrrr)	6.03.2015
autor karty	dr Jerzy Sikora
określili chronologię	dr Jerzy Sikora
sprawdził-konsultant AZP	

11 WERYFIK. KONSERW

akceptacja WKZ	
Miejscowość, data	

12 ZBIORY i NR INWENT.

miejsce przechowywania	nr inwentarz
Stacja Archeologiczna UŁ w Białych Błotach	

13	MAPA W SKALI 1:10.000 – UKŁAD WSPÓŁRZĘDNYCH KARTOGRAF.		1992
godło arkusza (nr i nazwa)	122.442 Moszczenica	X	Y

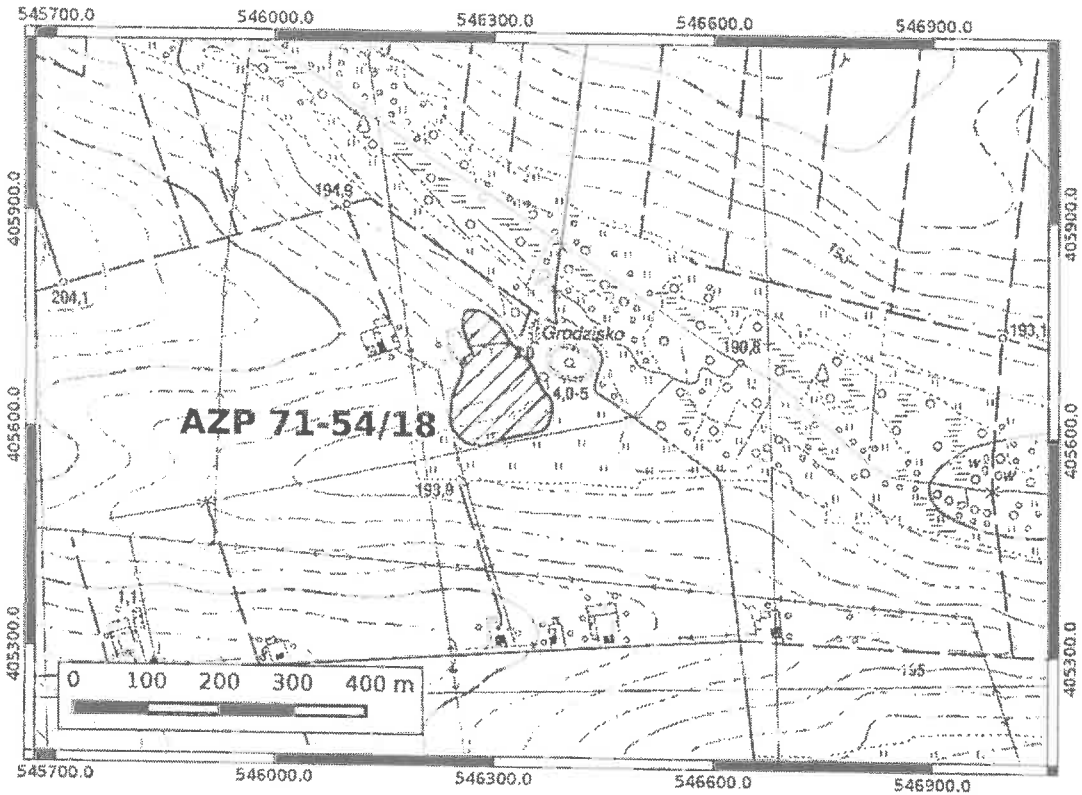

14	HISTORIA BADAŃ STANOWISKA (rok/ rodzaj badań/ autor i instytucja)	
2013	powierzchniowe, teledetekcyjne, pomiar geodezyjny (tachimetryczny), badania magnetyczne i elektrooporowe.	J. Sikora, P. Kittel, SNAP O/Łódź

15	DOKUMENTACJA	16	LITERATURA	17	INNE DANE

15.

J. Sikora, P. Kittel, Sprawozdanie z badań nieinwazyjnych osadnictwa grodowego Polski Centralnej, Łódź 2013 maszynopis w archiwum NID

P. Wroniecki, M. Jaworski, M. Pisz, S. Rzeźnik, Badania nieinwazyjne osadnictwa grodowego Polski Centralnej, Warszawa 2013, maszynopis w archiwum NID.

16.

Szukała M., 1990, Rękoraj, st. 17, gm. Moszczenica, mps. w archiwum PSOZ w Piotrkowie Trybunalskim.

17.

A Z P — KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU ARCHEOLOGICZNEGO

A	T	X	N	W	P	L
	X				X	

1 LOKALIZACJA

M.	Rękoraj
Nr stan. w miejscowości	15
GMINA	Moszczenica
POWIAT	piotrkowski
WOJEWÓDZTWO	łódzkie
AZP nr obsz.	71-54
nr st.	1
Współrz. geogr.	N 51°30'56.81" E 19°40'8.59"
Nazwa lokalna	
Nr działki geodez.	Rękoraj 64, 596, 721, 593, 511, 561, 592
Identyfikator EGB	
Właściciel terenu	osoba fizyczna

2 POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE

JEDNOSTKA FIZYCZNOGEOGRAFICZNA: Równina Piotrkowska

STREFA NADMORSKA (NADZALEWOWA)

w morzu	plaża	mierzeja	skarpa	wał wydm.

DUŻE DOLINY

w wodzie	terasa denna	terasa nadzalewowa	terasy wyższe	brzeg wyso-czyzny

MAŁE DOLINY: X

dno doliny	stok doliny	krawędź doliny
	X	X

STREFA POZA DOLINAMI

równina	obsz. falisty	obsz. pagórk.	obsz. górzysty

TEREN NIEEKSPONOWANY	
TEREN EKSPONOWANY	X
krawędzie, stoki wklęsłe i proste	X
sfałdowania i niewielkie cyple	
cyple wybitne	
wały i garby	
wyniesienia o ekspozycji okrężnej	
TEREN OSŁONIĘTY	
podstawa stoku	
doliny denud., niecki, jary, parowy	
kotlinki, zagłębienia bezodpływowe	
jaskinie, schroniska skalne	
FORMA SZCZEGÓLNA	

3 UTWÓR GEOLOGICZNY

luźny		zwięzły	X	torf.-bagn.	

określenie specjalistyczne: piasek

4 DOSTĘPNOŚĆ TERENU

niezabud.	X	śr.zabud.		zabudow.	
pole orne		nieużytek		łąka	
sad		park		las	X
torf		bagno		woda	

teren przemysłowy:

określenie bliższe:

5 KLASYFIKACJA FUNKCJONALNO-KULTUROWO-CHRONOLOGICZNA STANOWISKA

nr	funkcja	kultura	chronologia	opis materiałów, obiektów, warstw oraz form terenowych
1	grodzisko		wczesne średniowiecze (IX-XII w.)	4 fr. cer. obiekt czytelny w terenie w formie zamkniętego pierścienia wałów (68 x 76 m), od NW przylega zachowany odcinkowo fr. wału dł. ok. 50 m pierwotnie zamykający podkowiasty drugi człon grodu o średnicy ok 64 r

6 OPIS OBSZARU STANOW.

obserw. utrudniona		bez przeszk.	X
pole otwarte	X	pole zamknięte	
nasycenie znaleziskami:		równomierne	
jednocentryczne		wielocentryczne	X

powierzchnia stanowiska:

-1 ar	-0,5 ha	-1ha	-5ha	-15ha	>15ha
		X			

gęstość występowania znalezisk:

mała	X	średnia		duża	

7 ZAGROŻENIA

Stanowisko niszczone przez przebiegającą od N-E drogę. Powoduje ona podrywanie stoków wału grodziska. Na terenie grodziska obserwowano liczne ślady po wykorzystywaniu go w charakterze toru off-road dla quadów i samochodów 4x4 oraz wkopy

8 WNIOSKI KONSERWAT.

niezbędna szczegółowa inwentaryzacja	
niezbędne badania wykopaliskowe	
niezbędna interwencja administracyjna	

9 AKTUALNA OCHRONA

nr rejestru zabytków	982-IX-113; 364/A
data wpisu do rejestru	1959; 1966)
park kulturowy	
plan zagospodarowania przestrzennego	

10 WYKONANIE KARTY

data (dd,mm,rrrr)	26.11.2013
autor karty	dr Jerzy Sikora
określił chronologię	dr Jerzy Sikora
sprawdził-konsultant AZP	

11 WERYFIK. KONSERW.

akceptacja WKZ	
Miejscowość, data	

12 ZBIORY i NR INWENT.

miejsce przechowywania	nr inwentarz
Stacja Archeologiczna UŁ w Białych Błotach	

13	MAPA W SKALI 1:10.000 – UKŁAD WSPÓŁRZĘDNYCH KARTOGRAF.		1992
godło arkusza (nr i nazwa)	122.442 Moszczenica	X	Y

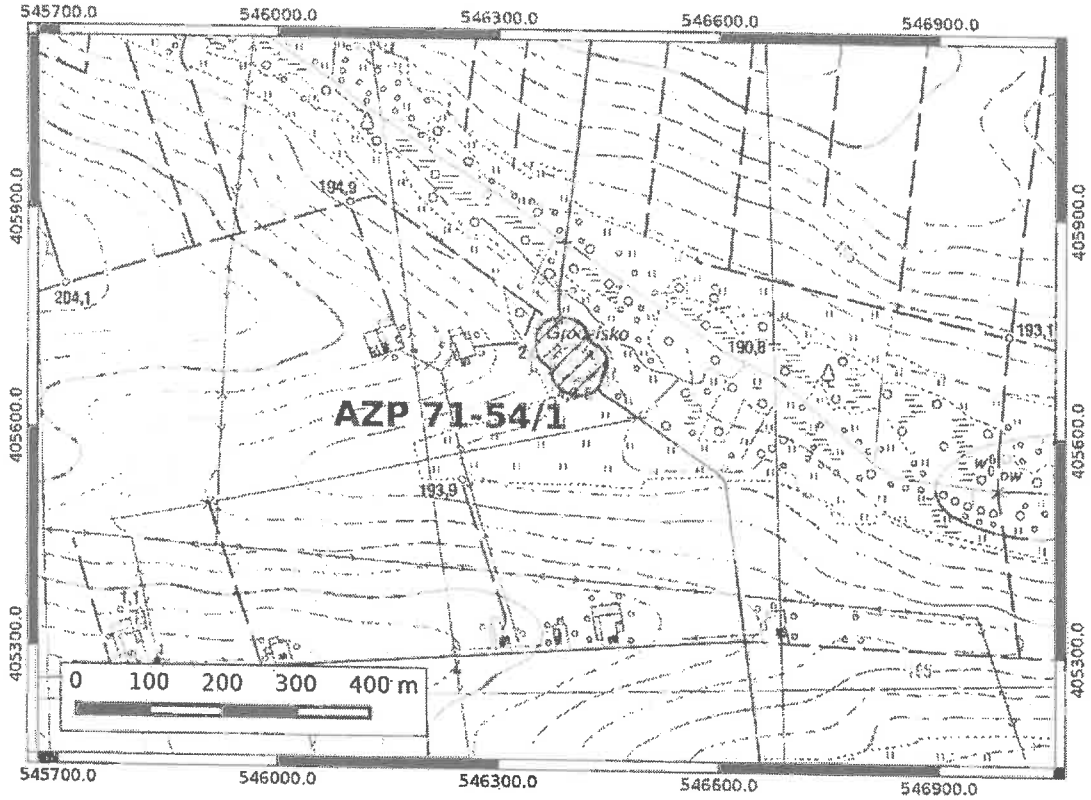

14	HISTORIA BADAŃ STANOWISKA (rok/ rodzaj badań/ autor i instytucja)	
2013	powierzchniowe, teledetekcyjne, pomiar geodezyjny (tachimetryczny)	J. Sikora, P. Kittel, SNAP O/Łódź

15	DOKUMENTACJA	16	LITERATURA	17	INNE DANE

15.

J. Sikora, P. Kittel, Sprawozdanie z badań nieinwazyjnych osadnictwa grodowego Polski Centralnej, Łódź 2013 maszynopis w archiwum NID

P. Wroniecki, M. Jaworski, M. Pisz, S. Rzeźnik, Badania nieinwazyjne osadnictwa grodowego Polski Centralnej, Warszawa 2013, maszynopis w archiwum NID.

16.

Chmielowska A.,1975, Osadnictwo w Polsce Środkowej w okresie od połowy X do połowy XIII w., PMMAEŁ, S.A., Nr. 22, s. 331-371.

Chmielowska A.,1969, Badania na grodzisku wczesnośredniowiecznym w Rękoraju, pow. Piotrków Trybunalski, „Sprawozdania Archeologiczne", t. 21, s. 209-213.

Chmielowska A., 1970, Rękoraj, [w:] SSS, t. 4, Wrocław - Warszawa - Kraków s. 495 - 496.

Chmielowska A., 1979, Wczesnośredniowieczne grodzisko w Rękoraju, woj. Piotrkowskie, PMMAEŁ, SA.26, s. 67-83.

Chmielowska A., Marosik P.,1989, Wczesnośredniowieczne budownictwo obronne między Prosną a Pilicą, Warszawa - Łódź.

Łaszczewska T., 1975, Polska środkowa w okresie wędrówek ludów i w początkach wczesnego średniowiecza, PMMAEŁ SA., t. 22, s. 293-330.

17.

Pomiar geodezyjny wykonany przez J. Tyrowicza w 1996 r. i ponownie w 201 przez P. Kittela i J. Sikorę wykazał odmienną formę grodziska, w której dotychczasowy wał odcinkowy (wg. A. Chmielowskiej) należy uważać za relikt obwarowań drugiego członu grodziska, zniszczonego częściowo przez drogę.

A Z P — KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU ARCHEOLOGICZNEGO

A	T	X	N	W	P	L
	X				X	

1 LOKALIZACJA

M.	Stare Skoszewy
Nr stan. w miejscowości	1
GMINA	Nowosolna
POWIAT	łódzki wschodni
WOJEWÓDZTWO	łódzkie
AZP nr obsz.	64-53
nr st.	33
Współrz. geogr.	N 51°50'57.91" E 19°37'59.47"
Nazwa lokalna	
Nr działki geodez.	Skoszewy 101
Identyfikator EGB	
Właściciel terenu	osoba fizyczna

2 POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE

JEDNOSTKA FIZYCZNOGEOGRAFICZNA: Wzniesienia Łódzkie

STREFA NADMORSKA (NADZALEWOWA)				
w morzu	plaża	mierzeja	skarpa	wał wydm.

DUŻE DOLINY				
w wodzie	terasa denna	terasa nadzalewowa	terasy wyższe	brzeg wysoczyzny

MAŁE DOLINY			X
dno doliny	stok doliny	krawędź doliny	
		X	

STREFA POZA DOLINAMI			
równina	obsz. falisty	obsz. pagórk.	obsz. górzysty

TEREN NIEEKSPONOWANY	
TEREN EKSPONOWANY	X
krawędzie, stoki wklęsłe i proste	X
sfałdowania i niewielkie cyple	
cyple wybitne	
wały i garby	
wyniesienia o ekspozycji okrężnej	
TEREN OSŁONIĘTY	
podstawa stoku	
doliny denud., niecki, jary, parowy	
kotlinki, zagłębienia bezodpływowe	
jaskinie, schroniska skalne	
FORMA SZCZEGÓLNA	

3 UTWÓR GEOLOGICZNY

luźny	X	zwięzły		torf.-bagn.	

określenie specjalistyczne: piasek

4 DOSTĘPNOŚĆ TERENU

niezabud.	X	śr.zabud.	X	zabudow.	
pole orne	X	nieużytek		łąka	
sad		park		las	
torf		bagno		woda	

teren przemysłowy:

określenie bliższe:

5 KLASYFIKACJA FUNKCJONALNO-KULTUROWO-CHRONOLOGICZNA STANOWISKA

nr	funkcja	kultura	chronologia	opis materiałów, obiektów, warstw oraz form terenowych
1	gród		Wczesne średniowiecze	151 fr. cer. naczyniowej
2	dwór rycerski		Późne średniowiecze	827 fr. ceramiki naczyniowej
3	dwór szlachecki		Nowożytność	4628 fr. ceramiki naczyniowej, 229 fr. kafli piecowych Dobrze zachowany wał od strony E. Od strony SW słabo zachowany fr. wału zniszczony przez okopy. Z tej strony skarpa - krawędź doliny. Wały od N i S zniwelowane. Czytelne w geofizyce i na zdjęciach lotniczyc Wewnątrz anomalie geofizyczne związane z dworem now.

6 OPIS OBSZARU STANOW.

obserw. utrudniona		bez przeszk.	X
pole otwarte	X	pole zamknięte	X
nasycenie znaleziskami:		równomierne	X
jednocentryczne	X	wielocentryczne	

powierzchnia stanowiska:

-1 ar	-0,5 ha	-1ha	-5ha	-15ha	>15ha
		X			

gęstość występowania znalezisk:

mała		średnia		duża	X

7 ZAGROŻENIA

Stanowisko silnie niszczone w trakcie prac polowych. Na powierzchni zalegają liczne fragmenty polepy, spalone drewno i kamienie. Olbrzymia ilość materiału powierzchniowego wskazuje na zaawansowane procesy erozji nawarstwień spowodowane orką. Konieczna zmiana sposobu użytkowania i zakaz dalszej głębokiej orki.

8 WNIOSKI KONSERWAT.

niezbędna szczegółowa inwentaryzacja	
niezbędne badania wykopaliskowe	X
niezbędna interwencja administracyjna	

9 AKTUALNA OCHRONA

nr rejestru zabytków	1090
data wpisu do rejestru	
park kulturowy	
plan zagospodarowania przestrzennego	

10 WYKONANIE KARTY

data (dd,mm,rrrr)	8.03.2015
autor karty	dr Jerzy Sikora
określili chronologię	dr Jerzy Sikora mgr Łukasz Trzciński
sprawdził-konsultant AZP	

11 WERYFIK. KONSERW.

akceptacja WKZ	
Miejscowość, data	

12 ZBIORY i NR INWENT.

miejsce przechowywania	nr inwentarz
Stacja Archeologiczna UŁ w Białych Błotach	

13	MAPA W SKALI 1:10.000 – UKŁAD WSPÓŁRZĘDNYCH KARTOGRAF.			1965
godło arkusza (nr i nazwa)	112.443	Stryków	X	Y

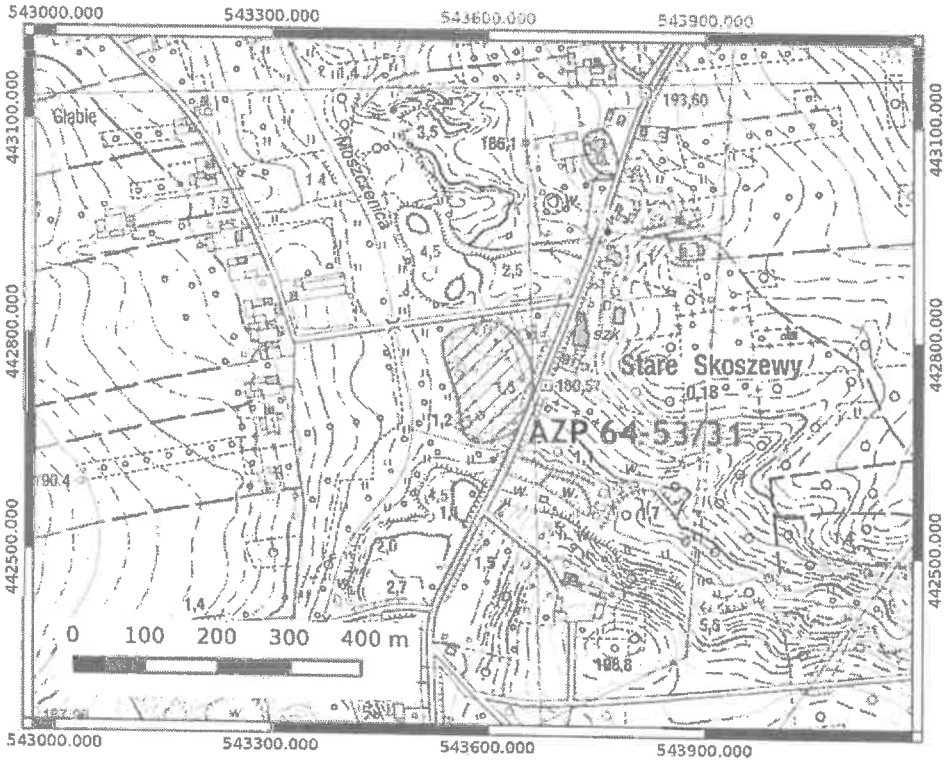

14 HISTORIA BADAŃ STANOWISKA (rok/ rodzaj badań/ autor i instytucja)

1983	powierzchniowe AZP	M. Góra (Muzeum A i E w Łodzi)
1989-1992	wykopaliskowe	A. Chmielowska (Muzeum A i E w Łodzi)
1993-1994	wykopaliskowe	M. Góra (Muzeum A i E w Łodzi)
2013	powierzchniowe, geofizyczne, lotnicze, LiDAR	J. Sikora, P. Kittel, P. Wroniecki SNAP O/Łódź, Instytut Archeologii UŁ

15 DOKUMENTACJA

16 LITERATURA

15.
J. Sikora, P. Kittel, Sprawozdanie z badań nieinwazyjnych osadnictwa grodowego Polski Centralnej, Łódź 2013 maszynopis w archiwum NID
P. Wroniecki, M. Jaworski, M. Pisz, S. Rzeźnik, Badania nieinwazyjne osadnictwa grodowego Polski Centralnej, Warszawa 2013, maszynopis w archiwum NID.
16.
Góra M., 2007, Wyniki badań wykopaliskowych grodziska w Skoszewach Starych, gmina Nowosolna, województwo łódzkie, PMMAEŁ, S.A., nr 43, 2007, s. 273-399.
Marciniak-Kajzer A., 2011, Średniowieczny dwór rycerski w Polsce. Wizerunek archeologiczny, Łódź.
17.

17 INNE DANE

A Z P — KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU ARCHEOLOGICZNEGO

A	T	X	N	W	P	L
	X				X	

1 LOKALIZACJA

M.	Spycimierz
Nr stan. w miejscowości	1
GMINA	Uniejów
POWIAT	poddębicki
WOJEWÓDZTWO	łódzkie
AZP nr obsz.	62-45
nr st.	74
Współrz. geogr.	N 51°57'5.74" E 19°47'8.88"
Nazwa lokalna	
Nr działki geodez.	Spycimierz 947,951,955,957,960
Identyfikator EGB	
Właściciel terenu	osoby fizyczne

2 POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE

JEDNOSTKA FIZYCZNOGEOGRAFICZNA: Kotlina Kolska

STREFA NADMORSKA (NADZALEWOWA)

w morzu	plaża	mierzeja	skarpa	wał wydm.

DUŻE DOLINY: X

w wodzie	terasa denna	terasa nadzalewowa	terasy wyższe	brzeg wysoczyzny
	X			

MAŁE DOLINY

dno doliny	stok doliny	krawędź doliny

STREFA POZA DOLINAMI

równina	obsz. falisty	obsz. pagórk.	obsz. górzysty

TEREN NIEEKSPONOWANY	X
TEREN EKSPONOWANY	
krawędzie, stoki wklęsłe i proste	
sfałdowania i niewielkie cyple	
cyple wybitne	
wały i garby	
wyniesienia o ekspozycji okrężnej	
TEREN OSŁONIĘTY	
podstawa stoku	
doliny denud., niecki, jary, parowy	
kotlinki, zagłębienia bezodpływowe	
jaskinie, schroniska skalne	
FORMA SZCZEGÓLNA	

3 UTWÓR GEOLOGICZNY

luźny	X	zwięzły		torf.-bagn.	

określenie specjalistyczne: piasek

4 DOSTĘPNOŚĆ TERENU

niezabud.	X	śr.zabud.		zabudow.	
pole orne	X	nieużytek		łąka	
sad		park		las	
torf		bagno		woda	

teren przemysłowy:

określenie bliższe:

5 KLASYFIKACJA FUNKCJONALNO-KULTUROWO-CHRONOLOGICZNA STANOWISKA

nr	funkcja	kultura	chronologia	opis materiałów, obiektów, warstw oraz form terenowych
1	grodzisko		Średniowiecze (XII-XIV w.)	807 fr. cer. naczyniowej
2	ślad osadniczy		nowożytność	6 fr. ceramiki naczyniowej

Relikty grodu słabo zachowane, ale nadal czytelne w terenie w postaci dookolnego wału oraz kopulastego nasypu w NW części obwodu grodoweg

6 OPIS OBSZARU STANOW.

obserw. utrudniona		bez przeszk.	X
pole otwarte	X	pole zamknięte	X
nasycenie znaleziskami:		równomierne	X
jednocentryczne		wielocentryczne	

powierzchnia stanowiska:

-1 ar	-0,5 ha	-1ha	-5ha	-15ha	>15ha
			X		

gęstość występowania znalezisk:

mała		średnia		duża	X

7 ZAGROŻENIA

Stanowisko silnie niszczone w trakcie prac polowych. Znaczna ilość materiału powierzchniowego wskazuje na zaawansowane procesy erozji nawarstwień spowodowane orką. Konieczna zmiana sposobu użytkowania i zakaz dalszej głębokiej orki.

8 WNIOSKI KONSERWAT.

niezbędna szczegółowa inwentaryzacja	
niezbędne badania wykopaliskowe	
niezbędna interwencja administracyjna	

9 AKTUALNA OCHRONA

nr rejestru zabytków	
data wpisu do rejestru	
park kulturowy	
plan zagospodarowania przestrzennego	

10 WYKONANIE KARTY

data (dd,mm,rrrr)	28.11.2014
autor karty	dr Jerzy Sikora
określili chronologię	dr Jerzy Sikora
sprawdził-konsultant AZP	

11 WERYFIK. KONSERW.

akceptacja WKZ	
Miejscowość, data	

12 ZBIORY i NR INWENT.

miejsce przechowywania	nr inwentarz:
Stacja Archeologiczna UŁ w Białych Błotach	

13	MAPA W SKALI 1:10.000 – UKŁAD WSPÓŁRZĘDNYCH KARTOGRAF.	1992
godło arkusza (nr i nazwa)	111.442	X / Y

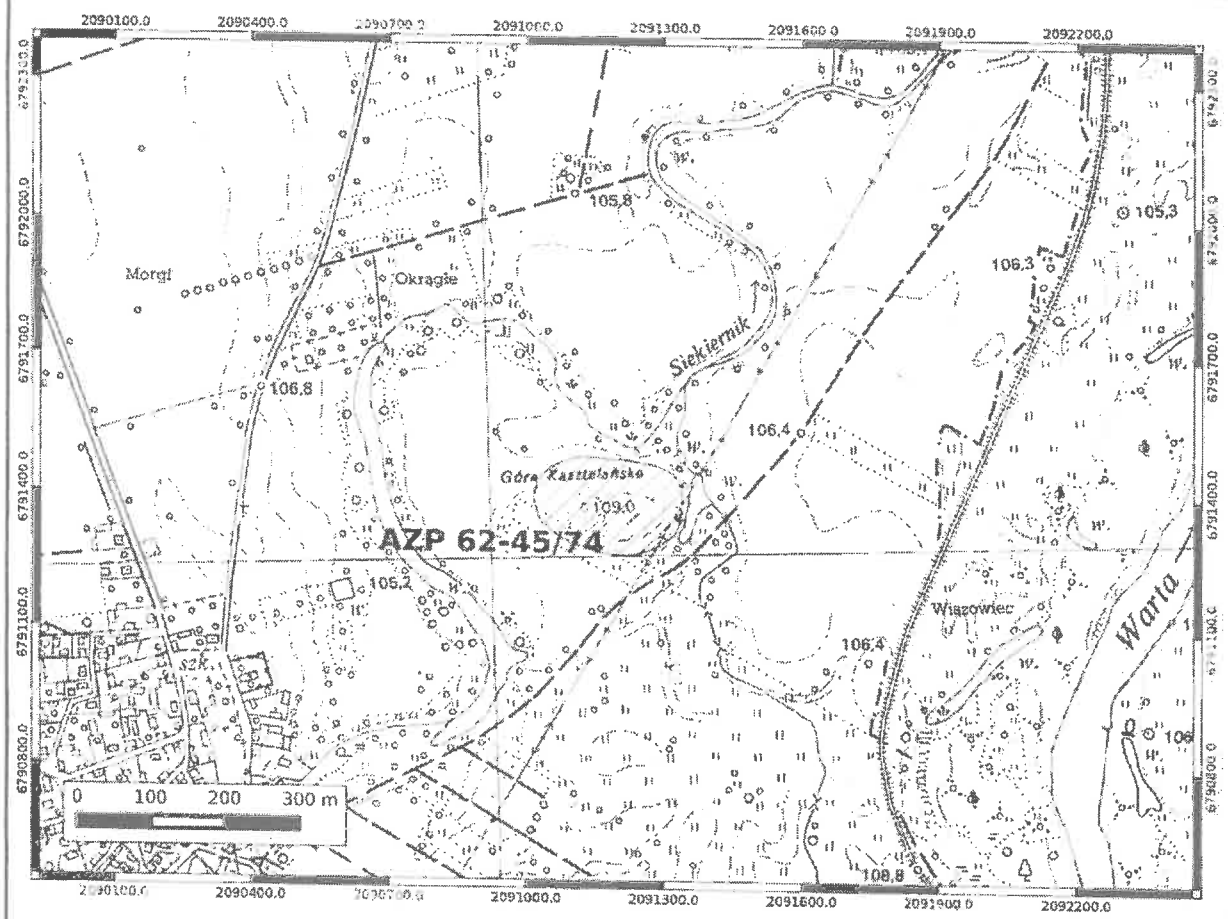

14	HISTORIA BADAŃ STANOWISKA (rok/ rodzaj badań/ autor i instytucja)	
1949	Badania powierzchniowe	J. Kamińska (IHKM PAN Łódź)
1962-1963	Badania wykopaliskowe, elektrooporowe,	A. Nadolski, T. Poklewski, IHKM PAN Łódź
1976	Badania wykopaliskowe	J. Rybacki
1987	Badania powierzchniowe AZP	K. Gorczyca
2014	Badania powierzchniowe, geofizyczne, LiDAR, fotografia lotnicza, badania fosforowe	J. Sikora, P. Wroniecki, P. Kittel SNAP O/Łódź, Instytut Archeologii UŁ

15 DOKUMENTACJA

16 LITERATURA

17 INNE DANE

15.

J. Sikora, P. Kittel, Kontynuacja badań nieinwazyjnych grodzisk Polski Centralnej: Chełmo, Ewinów, Krzepocinek, Spycimierz, Łódź 2014, maszynopis w archiwum NID.

P. Wroniecki, M. Jaworski, S. Rzeźnik, Projekt "Kontynuacja badań nieinwazyjnych grodzisk Polski Centralnej" - sprawozdanie z prospekcji archeologicznej (Góra Chełmo, Ewinów, Krzepocinek, Spycimierz, Warszawa 2013, maszynopis w archiwum NID.

16.

Chmielowska A., Marosik P., 1989, Wczesnośredniowieczne budownictwo obronne między Prosną a Pilicą, Warszawa - Łódź.

Kamińska J., 1953, Grody wczesnośredniowieczne ziem Polski środkowej na tle osadnictwa, Łódź.

Kamińska J., 1971, Grody Polski Środkowej w organizacji wczesnopaństwowej, PMMAEŁ, S.A., Nr 18, s. 41- 74.

Nadolski A., 1966. Spicymierz nad Wartą, średniowieczny zespół osadniczy, „Archeologia Polski" 10, z.2, 701-712.

Poklewski T., 1975. Spicymierska włość grodowa w średniowieczu. Obraz gospodarczy, Łódź.

Sikora J., 2009, Ziemie Centralnej Polski we wczesnym średniowieczu. Studium archeologiczno - osadnicze, Łódź 2009.

17.

Badania z 1976 r. przeprowadził J. Rybacki, wówczas absolwent liceum. Miały one charakter amatorski. Dokumentacja z tych prac znajduje się w archiwum Muzeum w Koninie.

A Z P — KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU ARCHEOLOGICZNEGO

A	T	X	N	W	P	L
	X			X		

1 LOKALIZACJA

M.	Żarnów
Nr stan. w miejscowości	1
GMINA	Żarnów
POWIAT	opoczyński
WOJEWÓDZTWO	łódzkie
AZP nr obsz.	77-58
nr st.	1
Współrz. geogr.	N 51°15'3.55" E 20°10'18.49"
Nazwa lokalna	
Nr działki geodez.	Żarnów 41
Identyfikator EGB	
Właściciel terenu	gmina Żarnów

2 POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE

JEDNOSTKA FIZYCZNOGEOGRAFICZNA: Wzgórza Opoczyńskie

STREFA NADMORSKA (NADZALEWOWA)

w morzu	plaża	mierzeja	skarpa	wał wydm.

DUŻE DOLINY

w wodzie	terasa denna	terasa nadzalewowa	terasy wyższe	brzeg wysoczyzny

MAŁE DOLINY: X

dno doliny	stok doliny	krawędź doliny
		X

STREFA POZA DOLINAMI

równina	obsz. falisty	obsz. pagórk.	obsz. górzysty

TEREN NIEEKSPONOWANY	
TEREN EKSPONOWANY	X
krawędzie, stoki wklęsłe i proste	
sfałdowania i niewielkie cyple	
cyple wybitne	
wały i garby	
wyniesienia o ekspozycji okrężnej	X
TEREN OSŁONIĘTY	
podstawa stoku	
doliny denud., niecki, jary, parowy	
kotlinki, zagłębienia bezodpływowe	
jaskinie, schroniska skalne	
FORMA SZCZEGÓLNA	

3 UTWÓR GEOLOGICZNY

luźny		zwięzły	X	torf.-bagn.	

określenie specjalistyczne:

4 DOSTĘPNOŚĆ TERENU

niezabud.	X	śr.zabud.		zabudow.	
pole orne		nieużytek		łąka	
sad		park	X	las	
torf		bagno		woda	

teren przemysłowy:

określenie bliższe:

5 KLASYFIKACJA FUNKCJONALNO-KULTUROWO-CHRONOLOGICZNA STANOWISKA

nr	funkcja	kultura	chronologia	opis materiałów, obiektów, warstw oraz form terenowych
1	grodzisko		wczesne średniowiecze (przełom X/XI w. do schyłku XIII w.)	Grodzisko ma formę nieforemnego pagórka, z dwoma kulminacjami (zachodnią i wschodnią) oraz pomieszczonymi na szczycie zachodniej kulminacji dwoma pomnikami. Wokół rozciąga się obniżenie - wybierzys powstałe wskutek eksploatacji materiału ziemnego podczas budowy drogi Sulejów-Końskie. W trakcie badań wykopaliskowych zidentyfikowano nawarstwienia wału grodziska, jego destrukty oraz warstwy niwelacyjne, fr. ceramiki naczyniowej, kości zwierzęce. Chronologia: schyłek X - XI wiek, po XIII w.

6 OPIS OBSZARU STANOW.

obserw. utrudniona		bez przeszk.	X
pole otwarte	X	pole zamknięte	
nasycenie znaleziskami:		równomierne	
jednocentryczne		wielocentryczne	

powierzchnia stanowiska:

-1 ar	-0,5 ha	-1ha	-5ha	-15ha	>15ha
	X				

gęstość występowania znalezisk:

mała		średnia	X	duża	

7 ZAGROŻENIA

Na obiekcie obserwowano ślady po quadach lub samochodach 4x4 oraz ślady wkopów poszukiwaczy skarbów. Zagrożenie stanowią też procesy erozyjne związane z ciekiem wonym przebiegającym od N.

8 WNIOSKI KONSERWAT.

niezbędna szczegółowa inwentaryzacja	
niezbędne badania wykopaliskowe	
niezbędna interwencja administracyjna	

9 AKTUALNA OCHRONA

nr rejestru zabytków	813
data wpisu do rejestru	
park kulturowy	
plan zagospodarowania przestrzennego	

10 WYKONANIE KARTY

data (dd,mm,rrrr)	28.11.2013
autor karty	dr Jerzy Sikora
określili chronologię	dr Jerzy Sikora
sprawdził-konsultant AZP	

11 WERYFIK. KONSERW.

akceptacja WKZ	
Miejscowość, data	

12 ZBIORY i NR INWENT.

miejsce przechowywania	nr inwentarz
Stacja Archeologiczna UŁ w Białych Błotach	

13	MAPA W SKALI 1:10.000 – UKŁAD WSPÓŁRZĘDNYCH KARTOGRAF.	1992
godło arkusza (nr i nazwa)	133.322	X Y

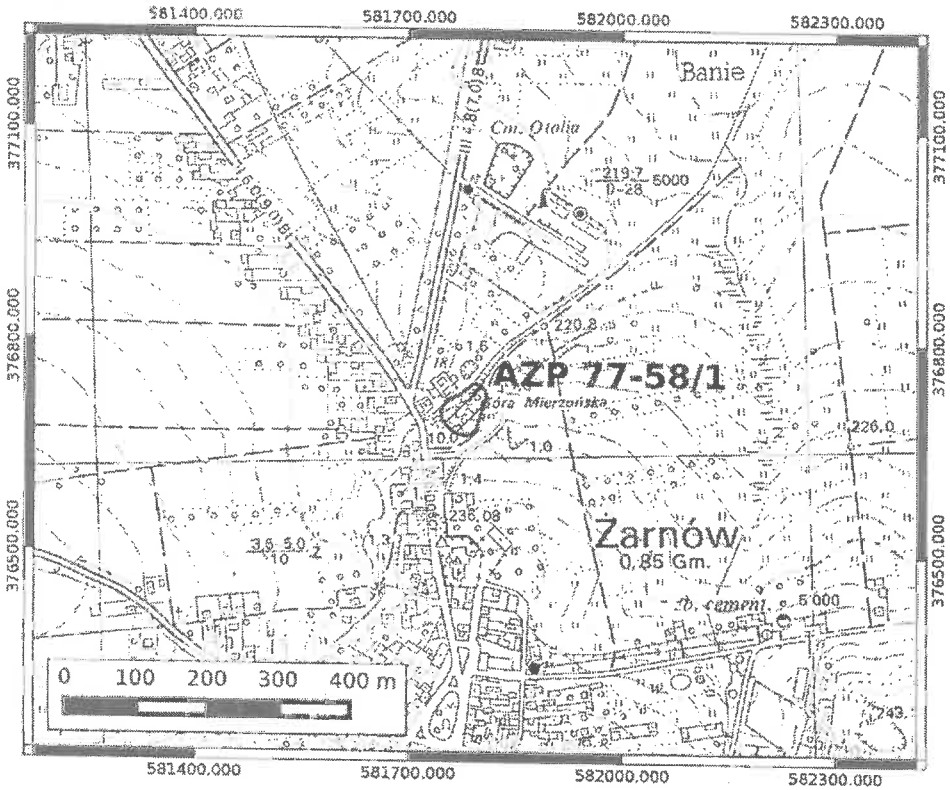

14	HISTORIA BADAŃ STANOWISKA (rok/ rodzaj badań/ autor i instytucja)	
1971-1973	Badania powierzchniowe i wykopaliskowe	E. Kierzkowska-Kalinowska (IHKM PAN)
1980	Badania pow. AZP	W. Świętosławski
2012-2013	Badania powierzchniowe, teledetekcyjne, pomiar geodezyjny, badania magnetyczne i elektrooporowe, badania wykopaliskowe	J. Sikora, Ł. Trzciński, P. Kittel, IAUŁ; SNAP O/Łódź

15	DOKUMENTACJA	16	LITERATURA	17	INNE DANE

15.

J. Sikora, Ł. Trzciński, Żarnów - archeologiczne badania weryfikacyjne w 2012 r, Łódź 2012, mps w archiwum WSOZ w Łodzi, delegatura w Piotrkowie Trybunalskim.

J. Sikora, Sprawozdanie z badań archeologicznych przeprowadzonych w 2013 r. w Żarnowie, na stanowisku 3, Łódź 2013, mps w archiwum WSOZ w Łodzi, delegatura w Piotrkowie Trybunalskim.

J. Sikora, P. Kittel, Sprawozdanie z badań nieinwazyjnych osadnictwa grodowego Polski Centralnej, Łódź 2013 maszynopis w archiwum NID

P. Wroniecki, M. Jaworski, M. Pisz, S. Rzeźnik, Badania nieinwazyjne osadnictwa grodowego Polski Centralnej, Warszawa 2013, maszynopis w archiwum NID.

16.

Kamińska J., 1971, Grody Polski Środkowej w organizacji wczesnopaństwowej, PMMAEŁ, S.A., Nr 18, s. 41- 74.

Sikora J., 2009, Ziemie Centralnej Polski we wczesnym średniowieczu. Studium archeologiczno - osadnicze, Łódź 2009.

Sikora J., 2013, Wczesnośredniowieczne zaplecze osadnicze kościoła w Żarnowie, [w:] Początki architektury sakralnej w Polsce Centralnej, cz. II Zapilicze i Sieradzkie, red L. Kajzer, Łódź-Warszawa, s. 43-59.

17.

Badania wykopaliskowe w latach 2971-1973 oraz w 2012 r. potwierdziły obecność nawarstwień wału grodowego, datowanych na schyłek X-XI wiek.